

SLOVENSKI JADRAN

LET 11. ŠTEV. 34

Koper, petek 21. avgusta 1953

POSAMEZNA ŠTEVILKA 10 DIN

Ob Idrijskem tednu

Jutri, 22. avgusta bodo svečano odprli »Idrijski teden«, ki bo trajal do konca meseca.

Ko smo prenišljali, na kakšno osnovo naj postavimo misel in vodenčo nit celotne prireditve, se nam ni bilo težko odločiti. Predvsem je prevladovalo mišljenje, da ta ne more biti trgovskega značaja, ker v mestu in njegovi okolici nimamo za to potrebnih pogojev, predvsem pa drobne predelovalne industrije. Zato smo se morali odločiti za drug namen same prireditve in tega ni bilo težko najti.

Pred nami so proslave 10. letnice osvoboditve Primorske, razpada fašistične Italije, ustanovitve primorskih brigad in IX. korpusa. Zato naj bo »Idrijski teden« priprava in uvod vsem primorskim dnevom in proslavam.

Ce naj bodo proslave na Okroglici mobilizacijskega in politično-manifestacijskega značaja vseh Primorcev, mora biti enakega pomena, toda le v okviru idrijske občine in njene okolice, prav »Idrijski teden«. Idrija kot največje in najmočnejše industrijsko središče v naši Primorski, kjer je tudi najmočnejše zasidrana proletarska zavest, naj prva dvigne svoj glas, svojo delavsko besedo in zastavo ter tako začne in vodi primorske proslave.

Zato naj bo »Idrijski teden« izrazito političnega značaja, mobilizacija vseh naših delovnih ljudi, mobilizacija vsega prebivalstva od naših najmlajših do naših najstarejših. Postati mora manifestacija, ki naj na eni strani pokaže strnjeno naših vrst, povezanost in nerazdržljivost z ostalimi deli Primorske in z ostalo našo socialistično skupnostjo, na drugi strani pa naj pokaže dosedanje stopnjo naše politične in gospodarske ter kulturne rasti v sklopu naše države. Vse prireditve naj pokažejo, kako dela in živi naš delovni človek v socialistični družbi, prav tako pa naj bodo jasen odgovor vsem izzivačem onstran meje, da se je idrijski rudar enkrat za vselej res otresel njihovega gospodstva, izkorisčanja in potujčevanja.

Za svojo svobodo se je idrijski človek boril skupno z ostalo Primorsko in vsemi Jugoslovani. Za to svobodo so padale številne žrtve, za našo svobodo je dala Idrija tudi svoje heroje. Vsem se bo Idrija hvalično odložila s spomenikom, ki ga bodo svečano odkrili prav v njenem središču. Tako bo mesto tudi na zunaj jasno govorilo sedanjim in bodočim rodovom, kako se je borilo in kako si je priborilo skupno v borbi vseh Jugoslovanov tudi skupno svobodo.

Prav gotovo je, da bo »Idrijski teden« prav s to proslavo dosegel svojo najvišjo točko in vrhunc vseh prireditiv. Ta spomenik bo stalno opozarjal vse, da se uspehi dosežejo samo v borbi, s trdim delom in da se prav tako doseže socializem le z močnim in zavestnim prizadevanjem slehernega našega državljanata, da si boljše življenje lahko zagotovimo le sami, da pa je to odvisno od našega dela, od dviganja naše proizvodnje, od povečanja storilnosti našega dela in z vsestranskim varčevanjem.

»Idrijski teden« naj pretomi z vsakim drugačnim mnenjem in mišljenjem. Zato morajo biti prireditve temeljiti obračun naših dosedanjih uspehov in neuspehov. Teden mora dvigniti vse naše delo, življenje in mišljenje na višjo stopnjo, ki re poznajo lokalnih interesov, temveč samo in v prvi vrsti interesu naše skupne socialistične družbe. To pa zahteva temeljitejše in vsestranske vzgoje našega človeka, dviganje socialistične zavesti in borbo proti vsem nazadnjaškim vplivom Vzhoda in Zahoda. To zahteva temeljito prelomnico v delu vsakega posameznika, kakor tudi v delu naših delovnih kolektivov in vseh naših organizacij.

»Idrijski teden« naj pokaže tudi uspehe našega dosedanjega dela in stopnjo, na kateri se danes nahaja naše gospodarstvo, kulturno in vzgojno delo med našim prebivalstvom.

Zato je vsak dan v tednu posebej namenjen posameznim našim dejavnostim. Tako se bodo zvrstili vsi cicibani, pionirji, mladina, odrasli in upokojenci. Na vrsto bodo prisli vse organizacije: pionirska, mladinska, planinsko društvo, čipkarška zadruga, gasilska četa, turistično društvo, društvo svoboda, Partizan, športno društvo, številne godbe in orkestri. Idrijčanov, ki živi izven Idrije, Zveza borcev in Socialistična zveza delovnega ljudstva v Idriji.

Posamezne prireditve in celotna sestava idrijskega tedna pomenijo našo duhovno in materialno pravljeno za Okroglico in prelomnico v našem dosedanjem delu, ki se je doslej izražalo v nepotrebni razbitosti, pogosti malodušnosti, površnosti itd. »Idrijski teden« naj združi vse prebivalstvo v trdno enoto, ki bo v bodoče s poglobljenim in zavestnejšim delom posameznikov in vseh skupaj šla novim uspehom nasproti in tako v sklopu naše širše komunalne skupnosti in celotne naše družbe korakala po poti v socializem.

Srečno, tovariši rudarji!

ZLAHTNA TEKOCINA — ŽIVO SREBRO ŽE SKORO PET STO LET ODTEKA IZ TEMNIH PODZEMSKIH ROVOV IDRIJSKEGA RUDNIKA V SIRNI SVET. PRAV TOLIKO CASA ŽE BJEJO IDRIJSKI RUDARJI TRDO BORBO ZA ŽIVLJENJE. SKROMNO, TODA PRIJAZNO-PRIKUPNO MESTO, KI JE ZRASLO NAD PODZEMSKIMI ROVI, NIMA NOBENIH ZGODOVINSKIH ZNAMENITOSTI. IMA PA IZRAZIT ZNACAJ, KI ZGOVORNO PRICA O TEŽKIH POGOJIH RASTI IN RAZVOJA. VSI NEKDANJI GOSPODARJI — TUJCI NA NASI ZEMLJI — SO IDRIJSKEGA RUDARJAZNALI UPORABITI SAMO ZA DELOVNO ORODJE. REZALI SO MU KRUHA PO SVOJI VOLJI IN NARACUN NJEGOVEGA DELA — BOGATELI.

DANES IDRIJSKI RUDARJI SAMI UPRAVLJajo svoj RUDNIK S 40-CLANSKIM DELAVSKIM SVETOM, ROD ZA RODOM SE JE SKOZI 500 LET BORIL ZA TE PRAVICE. CANKARJEV »HLAPEC JERNEJ« JE TUDI V IDRIJI Z BORBO UVELJAVIL SVOJO PRAVICO.

Priprave na OKROGLICI

V nedeljo bo v Pobeghi-Cežarjih javna generalka pevskih zborov in godbi, ki se bodo udeležile slavlja na Okroglici. To bo največja kulturna prireditev v koprskem okraju na čast 10-letnice ustanovitve primorskih brigad. Nastoplo bo 11 pevskih zborov in 10 godbi na pihala. Ob tej priložnosti bo tudi ocenjevanje za izid tekmovanja.

* * *

Štab za pripravo proslav na Okroglici predvideva, da se bo iz postojanskega okraja udeležilo preko 12.000 ljudi. V zvezi s tem je štab predložil direkciji železnic načrt prevoza. Po tem načrtu bo odpeljalo iz postojanskega okraja 5 posebnih vlakov, vsak približno 1500 ljudi. Prvi vlak bo odpeljal že 5. septembra ob 13. uri, in sicer bo odpeljal partizane in skupine, ki bodo sodelovala na proslavi. Drugi vlaki bodo odpeljali 6. septembra zjutraj. Udeleženci proslav, ki so oddaljeni od železniških postaj, pa bodo šli na Okroglico z avtobusom, kamioni, vozovi in kolesi. Štab je predlagal, da bi prevoz z vprežno živino odpadli, ker bi ovirali promet.

* * *

Direkcija PTT Slovenije je izdelala načrt službe zvez za dan prireditve na Okroglici. V ta namen bodo postavili posebno telefonsko centralo, tri vode za radijske prenose in telefonske govorilnice za javne pogovore.

* * *

DO 6. SEPTEMBRA BO VEZALA SOSKO IN VIPAVSKO DOLINO MODERNA AVTOMOBILSKA CESTA

Priprave za deseto obletnico ustanovitve primorskih partizanskih brigad, ki bo 5. in 6. septembra na Okroglici, so se odrazilo tudi v komunalni dejavnosti na področje Nove Gorice. Predvsem moramo omeniti gradnjo nove avtomobilske ceste, ki bo široka 8 metrov in asfaltirana. Ta cesta ne bo omogočala samo direktno zvezo med nekdanjim Solkanom in novim naseljem v Novi Gorici, temveč bo hkrati predstavljala najkrajšo zvezo med šoško in vipavsko dolino. Delavci so sklenili, da se bo imenovala Cesta Borisa Kidriča, kajti prav v dneh, ko so jo začeli graditi, je umrl eden največjih sinov jugoslovenskih narodov. Sklenili so, da bodo v teh dneh še podvajili napore, tako da bo dograjena do dneva zgodovinske obletnice primorskega ljudstva.

Pred kratkim je ljudski odbor mestne občine v Novi Gorici izdal odredbo o preimenovanju ulic, cest, poti in trgov na blivšem področju Solkana. Po tej odredbi so se področja Solkana, Ajševico, Lokev, Primavro, Rožne doline, Stare gore, St. Mavra, Kromberga in Naselja v Nove Gorici združila pod skupnim imenom Nova Gorica. Vsa naselja, razen Solkana so obdržala svoja imena. Preimenovali so tudi večino ulic v blivšem Solkanu. Tako se glavna ulica sedaj imenuje Ulica IX. korpusa, glavni trg pa Trg Jožeta Srebreniča.

Združena Nova Gorica ima s priključenimi naselki okrog 6900 prebivalcev, od tega je samo v Novi Gorici in blivšem Solkanu 4700 prebivalcev.

Glede na to, da je uresničenje prvotnega načrta izgradnje Nove Gorice zaradi objektivnih gospodarskih težav začasno odpadlo, bo treba predvsem gledati, da se dokončajo že začete gradnje. Predvsem je treba misliti na ometanje stanovanjskih zgrajb, ki so že tri leta izpostavljene raznim vremenskim razmeram, asfaltiranje magistrale in dograditev kanalizacije. Prav tako bi bilo treba nujno misliti na zgraditev primerne restavracije.

Za ta in še za nekatera druga nujna dela so potrebljena denarna sredstva, ki pa predstavljajo seveda najbolj pereč problem. Prav bi bilo da bi tu priskočila na pomoč ljudska oblast s participacijo ali v kakšni drugi obliki. Perspektivo Nove Gorice pa si moramo zamisliti v prihodnosti le na gospodarski osnovi, kajti mesto se bo širilo le spredno z izgradnjo raznih gospodarskih objektov.

* * *

Mestna občina v Novi Gorici je izdala letos za komunalno dejavnost okrog 4 milijone din. S tem denarjem so med drugim uredili javno kopališče z 12 tuši in 4 kadmi, obnovili so 6 km cest, ki jih že 10 let niso popravljali, zgradili 280 metrov novih pločnikov, 130 metrov betonske kanalizacije in 820 metrov vodovodnih napeljav. Na ta način sta dobila nujno potrebno vodo dve naselji in sicer Ošljak in Kromberg.

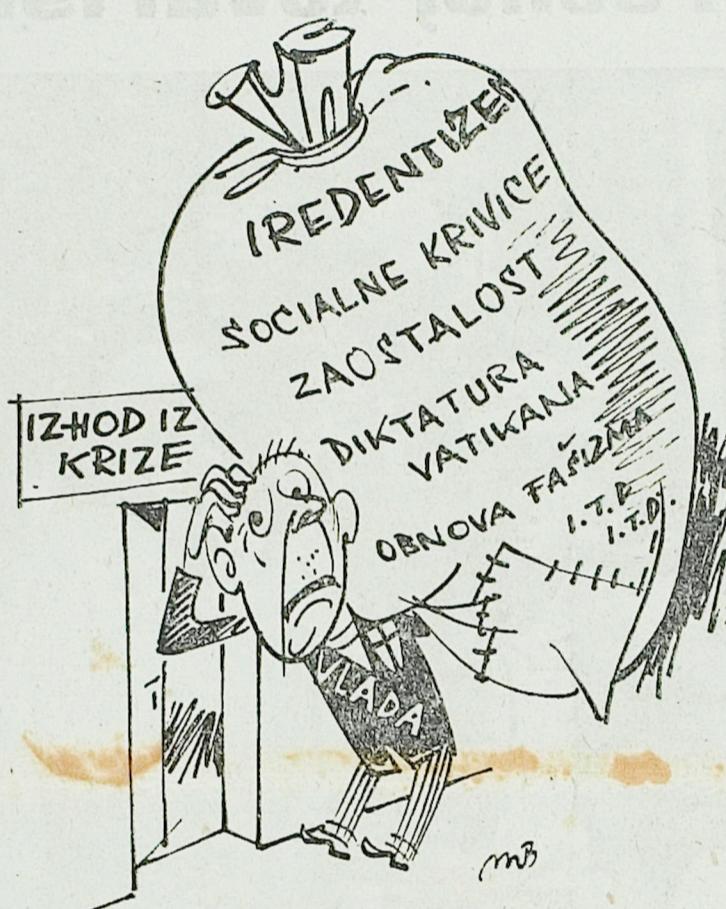
Precej so storili tudi na področju zunanjega izgleda mesta. Med drugim so postavili 34 javnih klopi, večje število zabojev za odpadke, uredili vrsto kotičkov in nasadov po blivšem Solkanu, uredili nasade med stanovanjskimi bloki in začeli z urejevanjem centralnega parka v blivšem Solkanu, ki bo obsegal 13.000 kvadratnih metrov.

S področja gradenj naj omenimo gradnjo nove restavracije in preurejevanje hotela v blivšem Solkanu,

zgraditev moderne kino-dvorane z okrog 400 sedeži, izgradnjo 6-stanovanjske hiše in izgradnjo stanovanjskega bloka s 24 stanovanji. Prav tako moramo omeniti, da so obnovili celotno postajno poslopje.

Nekateri prebivalci menijo, da bi bilo prav, če bi pri upravnem zgradbi v Novi Gorici zgradili umetno jezero, kar bi zelo pripomoglo k zunanjemu izgledu mesta. Pogoji so odlični, saj je v bližini naravnih tokov vode.

Izšla je Renkova knjiga »Vojkov vod«. Vsak jo bo z velikim zanimanjem bral. Pohištite z naročili, da ne boste ostali brez nje. Cena knjige je 100 din. Dobite jo na upravi Slovenskega Jadranu v Kopru, na okrajinah odporih SŽDL v Gorici, Žezani, Postojni in Tolminu ter v slovenskih knjigarnah v Trstu in Sesljanu za 100 lir.

PREVELIKA PRTLJAGA!

Najstarejši primorski partizan A. Ferjančič o Vojku

BEG IZ ITALIJANSKE VOJSKE — LJUDSTVO JE BILO Z NAMI —

Promet okrog Nove Gorice je v zadnjih dneh močno narasel. Osebni avtomobili, vse se pomika kamioni, kolesa — proti Okroglici in zopet nazaj. Ogromno stvari je potreben urediti do 5. septembra in pripravljalni odbor ima s komisijami dela čez glavo.

Na cestah okrog Okroglice sem srečal te dni že mnogo starih primorskih borcev. Iz vseh krajev države so prišli, da bi pomagali k čim večjemu uspehu velikega primorskega praznika. Med njimi je tudi najstarejši primorski partizan — Anton Ferjančič-Zvonko, doma iz Gradišča pri Vipavi.

O njem so mi že mnogi pripovedovali, saj ni kraja na Primorskem, kjer ga ne bi poznali. Imel sem namen, da bi njegova doživetja opisal v daljšem članku, pa žal nisem imel sreče. Vsem tem ljudem, ki danes organizirajo priprave za partizanski praznik na Okroglici, je vsak trenutek dragocen. Toda kljub vsemu je Zvonko le našel nekaj minut in mi povedal nekaj o svojih spominih iz pretekle vojne.

Bilo je spomladi leta 1940. Kakor številne druge Slovene, je tudi meni mobilizirala italijanska vojska. Odvedli so me v Krmin, kjer je bilo že več Slovencev, med nimi tudi moj vaščan Pavel Vrčon z Gradišča pri Vipavi. Zaprta med stenami sva premišljevala, kako bi pobegnila iz sovražne italijanske vojske. Namenila sva se, da se bova po pobegu skrivala na Nanosu.

PRVO SREČANJE Z VOJKOM

Najni načrti takrat niso uspeli, ker naju je čas prehitel. Italijani so nas odvedli v Benevento in nas vključili v tako imenovane »delavske bataljone«. Tu so nas strogo zasstrazili karabinjerji in postopali z nami kot z zločinci. To mnenje so razširili tudi med okoliškim prebivalstvom, ki se nas je potem od daleč izogibalo.

V decembru istega leta so nas ponovno vključili v redno vojsko. Pred začetkom vojne, v marcu 1941, smo odšli iz Italije na jugoslovensko ozemlje. Italijanski oficirji niso spravni skrivali strahu pred Jugoslovani in so nas ves čas spraševali, kakšni so Srbi. Odločili sem se, da se proti svojemu narodu ne bom boril ter ves čas čkal na priložnost, da bi pobegnil. Ta priložnost se mi je ponudila 22. maja 1941.

Po begu iz italijanske vojske sem se skrival v važnih krajih Primorske do 28. novembra istega leta. Šel le takrat so mi povedali, da partizani zbirajo okrog sebe ljudi, ki se bodo borili za osvoboditev izpod fašističnega Jarma. Seveda sem se jim takoj priključil. Med prvimi organizatorji upora na Vipavskem so bili Vojan Rehar, Saša Lemut, Milko Puntar, Peter Jovo in drugi. Skupaj smo pojasnjevali ljudem, za kakšne cilje se borimo in smo povod naleteli na zelo ugoden odmev. Številni prebivalci so se vključili v organizacijo OF in nam moralno in materialno pomagali. Na ta način so nam delo precej olajšali.

Naša partizanska enota je skupaj

Sprehod PO SVETU

Ze v neki naši prejšnji številki smo napovedali, da je treba na vročih arabskih tleh pričakovati v kratkem nekaj novega. Nanjoveče veste pa so to našo domnevo potrdile predvsem glede Perzije. Pisali smo že, kako je perzijski ministrski predsednik in vodja narodne fronte Mossadeg razpisal po vsej Perziji ljudsko glasovanje za razpuščitev parlamenta. To pa je seveda hudo razčačilo njegove nasprotnike, predstavnike premožnih slojev prebivalstva s šahom na čelu. Za teh je bil namreč parlament neka trdnjava, s katero so lahko kontrolirali Mossadega. Zaradi tega je bilo pričakovati, da bo opozicija nekaj skuhala. In res, visoki iranski oficirji so s pomočjo šaha skušali izvesti državni udar, ki pa ni uspel. Nameravali so arretirati najvidnejše Mossadegove pristaše in Mossadega samega ter si tako spet zagotoviti neomejeno oblast v državi. Toda Mossadeg, ki je že neštetokrat presenetil svet s svojo odločnostjo dvigniti in popolnoma osvoboditi Perzijo, je udar preprečil. Zarotniki so vsi v zaporu, perzijski šah, to je cesar, pa je zbežal iz države ter se zatekel v Rim. Mossadeg je torej sedaj popolen gospodar v državi. On ima proste roke, da si podredi do sedaj nezanesljivo vojsko, ki je bila pod poveljstvom šaha. Vprašanje pa je sedaj, kako bo rešil perzijski gospodarski krizo, ki jo je povzročila angleška blokada? Tako Angleži kot Američani izkorščajo namreč težak položaj v Perziji, da bi prisili Mossadega na kapitulacijo. Mossadeg se tega zaveda, toda popustiti neće. Poleg tega je treba omeniti, da skuša tako stanje v anglo-perzijskem sporu izkoristiti tudi Sovjetsko zvezo. Sovjeti skušajo namreč ribariti v kalnem ter izvleči od teh nesoglasij čim več koristi. Zaradi tega je jasno, da dokler bodo ZDA in Velika Britanija imele za Perzijo samo gospodarski pritisk, toliko časa bodo tam ugodna tla za politične spletke vsake vrste.

Do novih neredov je prišlo zadnji teden tudi v Maroku. Francoske oblasti izvajajo tukaj iz dneva v dan bolj nasilno politiko proti domačemu prebivalstvu. Jasno je, da čim večji je pritisk, temvečje je tudi odpor. Tako so francoske oblasti skušale odstraniti dosedanjega ma-

roškega sultana Ben Jusefa, ker ni hotel podpisati njihovih tako imenovanih reform. Te reforme imajo namreč edini cilj — uničiti suverenost Maroka. Toda po vseh maroških mestih je prišlo do velikih protifranskih demonstracij, zaradi česar je francoski generalni rezident Guillame sprejel sklep nekaterih profrancoskih maroških verskih po-glavarjev, da se sultanu odvzame vsaj versko oblast. Do tega je tudi prišlo. Razburjenje med prebivalstvom pa se sploh noče poleči. Pričakovati je novih razburljivih dogodkov v tej afriški deželi.

Medtem, ko se Francija na vse kriplje otepa udarcev, ki jih prejema v Maroku in Indokinu, doživlja tudi v notranjosti sami nadvse težko krizo. Težko rojenja nova reakcionalna Lanielova vlada je napovedala vrsto gospodarskih ukrepov, ki bi zelo oškodovali predvsem revnejše sloje prebivalstva. Laniel opravičuje te ukrepe s potrebo po sanaciji težko obremenjenih francoskih finanč. Toda delavci so se temu odločno upri. Najprej so stopili v stavko poštno-telegrafski uslužbenc, njim pa so sledili še vsi ostali delavci, ki so prisili svoja sindikalna vodstva, da so proglašila splošno stavko. Laniel je dal poziv, da bo vrgel iz službe vse tiste, ki bi se ne vrnili na delo. Toda kljub temu pozivu, se stavka še vedno nadaljuje. Stavkujoči delavci in nameščenci se niso zmenili za Lanielov ultimat. Delo v glavnem počiva v vseh državnih sektorjih. Položaj je daleč do normalnosti. Predstavniki raznih strank zahtevajo takojšnje sklicanje parlamenta. Zaradi tega sodijo nekateri, da je Lanielovi vladni usojeno le še zelo kratko življenje.

Vendar ima Laniel pri vseh svojih skrbih le eno točko in to je, da ni sam. Misli namreč na južnega soseda Italijo, kjer si tudi že dolgo prizadevajo, da bi sestavili novo vladu. Na vrsti je sedaj bivši finančni minister Pella. Ta je vladu sestavil. Danes pa bo to vladu predstavil zbornici, ki bo glasovala o zaupnici. Bo uspela? Vlado bodo po vsej verjetnosti podprtli monarhisti, če ne drugače, vsaj z vzdržanjem glasov. Zaradi tega bo verjetno dobila zaupnico. Vprašanje pa je, koliko časa bo držala? Opazovalci menijo, da je tudi ta le »počitniška« vlad, ki bo na prvem naslednjem glasovanju doživel polom.

Kaj pa Nemčija? Sovjeti so izredčili zapadnim silam novo noto glede rešitve nemškega vprašanja. Sovjetska zveza predlaže sklicanje štiristranske konference, ki bi pripravila nemško mirovno pogodbo, obenem pa ustavitev skupne nemške vlade, ki bi izvedla volitve. V Londonu pravijo, da sovjetska nota ni »bodrilna«, v Washingtonu pa, da zavlačuje sestanek štirih in izvedbo nemških volitev. V splošnem pa prevladuje mnenje, da ima ta nota samo propagandni značaj. Sovjeti skušajo namreč vplivati na bližnje septembarske zapadno-nemške volitve. S to svojo akcijo nameravajo podpreti social-demokrate. Res je, da so nemški social-demokrati proti politiki Sovjetske zvezde, vendar pa so za nemško zedinjenje. To pa pride danes prav Sovjetom, ki bi z dosegom nemškega zedinjenja radi onesmogčili, da bi se Zahodna Nemčija oborožila v stopila v zapadnoevropsko obrambo skupnost. Od tujerjave vse Sovjetske note glede Nemčije.

Na koncu naj omenimo še vprašanje Koreje. Boji na fronti so se končali, toda pričeli so se spopadi na diplomatskem polju. Korejsko vprašanje je trenutno pred glavno skupščino Združenih narodov. Tukaj razpravljajo te dni, katere države naj bi se udeležile politične konference glede Koreje. Stališča pa so zelo deljena. Zapadne sile zagovarjajo stališče, da bi se politične konference morale udeležiti v glavnem samo države, ki imajo svoje čete na Koreji, Sovjeti pa zahtevajo tudi udeležbo Kitajske in Severne Koreje. Sovjetski predlog pa je bil zavrnjen.

Zasedanje glede Koreje se še nadaljuje. O tem več prihodnjic.

Tolminska pred praznikom Primorske na Okroglici

Vse prebivalstvo tolminskega kraja se te dni intenzivno pripravlja na proslavo desetletnice ustanovitve primorskih partizanskih brigad na Okroglici. Po vseh vaseh so imeli že posebne sestanke Socialistične zveze, na katerih so se posmeli o pripravah za Okroglico, o krasitvi vasi itd. Povsed so bile tudi seje občinskih odborov, na katerih so sklenili, da bodo na čast zgodovinskega praznika Primorske organizirali svečane akademije po občinah, ponekod pa tudi politična zborovanja. V Graševem nameravajo organizirati dve takci zborovanji, v Cerknem pa celo štiri. Na teh zborovanjih bodo obravnavali političen položaj doma in po svetu ter naloge prebivalstva o izgradnji socializma.

Okraini štab za proslavo na Okroglici predvideva, da se bo udeležilo proslave okrog 20.000 ljudi, to je polovico prebivalstva okraja. Večina udeležencev bo potovala z vlaki do Mosta na Soči, do tu pa s kamioni in avtobusi. S prvimi vlaki se bodo odpeljali bivsi borci partizanskih brigad. Računajo, da se bo udeležilo proslave na Okroglici okrog 4.000 bivših borcev NOV s Tolminskega.

Med najvažnejšimi prireditvami na Tolminskem pred praznikom Primorske je vsekakor Idrijski teden, ki se bo začel 23. avgusta in se bo zaključil z odprtjem spomenika padlim borcem v Idriji.

Omeniti moramo tudi gostovanje Tolminškega gledališča po raznih krajih Primorske. Gledališče bo gostovalo 8 dni pred proslavo s partizansko igro »Vida Staša«.

Za proslavo na Okroglici se skrbno pripravljajo tudi pevski zbori tolminskega okraja. Nastopilo bo 7 pevskih zborov s 360 pevci. Tolminski fizični kulturniki pa bodo sodelovali v skupini IX. korpusa.

R. K.

Igralska skupina IX. korpusa je odšla na Primorsko

Popravljeni in dopolnjeni program kulturnih prireditv v okraju Koper v okviru proslave X. obletnice primorskih brigad

21. VIII. V Kopru: nastopa pevski zbor iz Rovinja.
22. VIII. V Smarjah: nastopa Koper z igro »Težka ura«.
23. VIII. V Piranu: nastopa pevski zbor iz Rovinja.
- V Cežarjih-Pobegih: javna generalka vseh pevskih zborov in godb (okrajna prireditev).
- V Borštu: nastopajo Krkavce z igro »Domena«.
- V Krkavcah: nastopa Koper z igro »Težka ura«.
- V Sečovljah: nastopa Boršt z igro »Zelena vrvičica«.
29. VIII. V Bertokih: prenos posmrtnih ostankov padlih borcev.
- V Borštu: Koncert tamburaškega zabora iz Celja.
- V Kopru: koncert Mladinske godbe iz Trbovelj.
- V Skofijah: koncert Invalidskega pevskoga zabora iz Ljubljane.
30. VIII. V Ospu: nastopajo zbori iz Ospa in Kopra ter godba iz Ospa.
- V Dekanih: nastopajo zbo-
- ri iz Dekanov, Tinjanja, Ospa in S. Antona ter godba iz Cežarjev.
- V Izoli: nastopajo zbori iz Izole in Kort, godba iz Izole in Tamburaški zbor iz Celja. (Svečanosti v zvezi z preimenovanjem ulice Borisu Kidriču in odprtjem spominske plošče).
- V Novi vasi: nastopa Koper z igro »Težka ura« in Mladinska godba iz Trbovelj. (Okrajna prireditev ob priliku izročitve kulturnega doma).
- V Smarjah: nastopa Invalidski pevski zbor iz Ljubljane.
- V Kortah: nastopajo Skofije z igro »Okence«.
- V Loparju: nastopajo zbori iz S. Antona in Cežarjev in godba iz Cežarjev.
31. VIII. V Marezigh: nastopa i-gralska skupina IX. korpusa.
- Pri Sv. Antonu: nastopa i-gralska skupina IX. korpusa.

Jugoslovansko gospodarstvo dobiva vse trdnejše osnove

Na jugoslovanskem notranjem tržišču zadnje čase opažamo stalno padanje cen. Iz vseh republik prihajojo vesti o nižanju cen raznim kmetijskim pridelkom, električni energiji, premogu, prevoznim cenam na železnicah, itd. To zelo ugodno vpliva na gospodarstvo, ki s tem dobiva vedno trdnejše temelje. Delovni človek z zadovoljstvom spremja razne ukrepe ljudske oblasti, saj ti pomenijo zanj dviganje življenske ravni in na drugi strani dviganje njegove realne plače. Za skupnost, za državo pa je to dokaz stabilizacije tržišča in gospodarske krepitev.

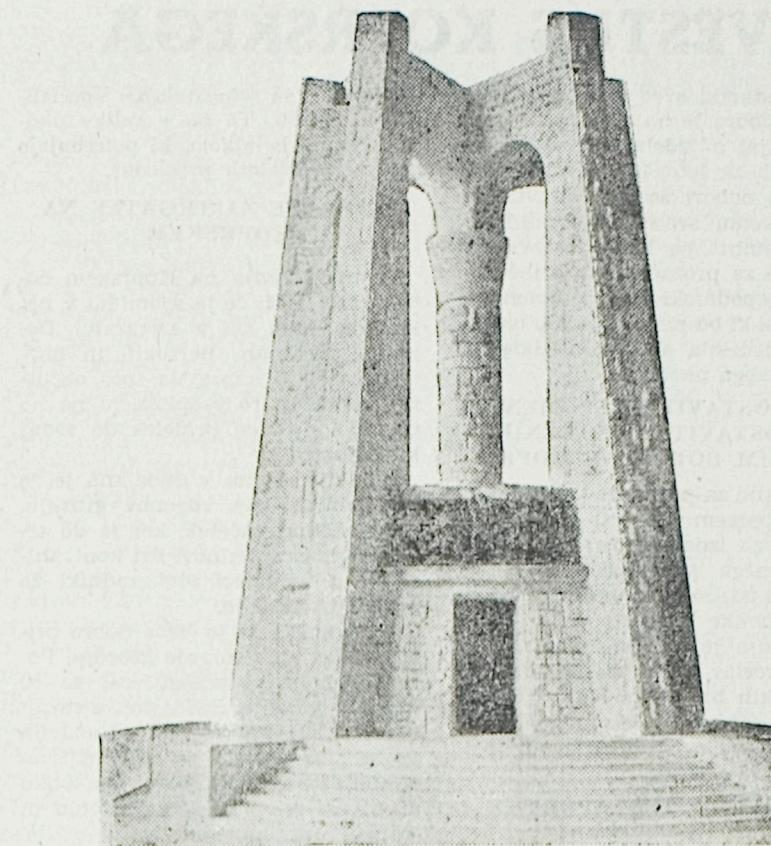
Poglejmo, kateri predmeti so danes vse bolj dosegljivi delovnemu človeku. Občutno so padle cene skoraj vsem poljskim pridelkom, nekatere so celo za 40 odstotkov bolj počeni kot lansko leto. Ceno kruhu, ki je vsakdanja osnovna hrana na mizah vsake družine v mestu, na deželi in v tovarni, so že večkrat znizali. Znatno so se pocenili tudi drugi kmetijski pridelki, kot krompir, sadje, sočivje itd. K temu je pomoglo ugodno vreme in dež, ki ga je letos dovolj po vsej državi.

Vzporedno s tem je oblast sprejela več ukrepov, ki pomenijo neposredno nižanje cen industrijskim proizvodom, ali pa bodo imeli za to nujne posledice. Predvsem pride tu v poštev nižanje cen premogu in električni energiji. V vseh republikah je cena električne energije pada od 25 do 30 odstotkov. To bo omogočilo znižanje proizvodnih stroškov v proizvajalnih podjetjih in znižanje stroškov razsvetljave in kurjeve v gospodarstvu.

Pomembni so ukrepi o znižanju davka na promet proizvodov, znižanje stopnje akumulacije in skladov za izdelke živilske industrije in stekleno embalažo, regres za sladkor in belo pločevino, uporabljen za stopnje akumulacije in skladov v izdelke živilske industrije, znižanje tekstilnih industriji ter znižanje želežniških prevoznih tarif za izdelke živilske industrije. Z vsem tem se bodo pocenili važni predmeti: široke potrošnje, kot so: tekstil, premog, razne vrste živil, konzervi, marmelade, likerje itd.

Omeniti moramo tudi ukrep za dodelitev premoga državnim uslužbenecem nižjih plačilnih skupin.

Vse to ni nekakšen slučajni pojav prehodnega značaja, temveč je uspeh vsega dosedanja dela in naporov vse od osvoboditve. Stevilni

Spomenik padlim v Loški dolini

objekti, ki so jih začeli graditi po končani vojni, so že dograjeni in že dajejo svoje sadove. Delavsko samoupravljanje kaže stvarne uspehe svojega delovanja. Do izraza prihaja in se razvija naširša samoiniciativa, speciell in skrite sile, ki bi sicer ostale neizkoriscene, stopajo v ospredje.

Lahko trdim, da napori jugoslovanskega delovnega človeka niso bili zmanj. Res je, da to še ne pomeni, da se bosta v kratkem začela cediti med in mleko, ker bo treba že veliko objektov doigraditi in začeti z gradnjo novih. Je pa dovolj zgovorna primerjava s stanjem tržišč v državi letos in prvih povojnih let. Jugoslovanski delavec, lahko vse bolj mirno gleda v bodočnost, ker ve, da se ta proces postopnega izboljšanja več ne more ustaviti in se tudi ustavil ne bo.

PADLI BORCI IZ LOŠKE DOLINE

V nedeljo je bilo v Loški dolini slovensko odprtje spomenika padlim borcem in žrtvam fašizma tega predela. Na hribu Ulaki nad Starim trgom pri Rakeku stoji zdaj prekrasen trinajst metrov visok spo-

menik — zgovorna priča velikanskega doprinosa narodnoosvobodilni borbi, ki ga je ta predel dal. Stiri sto dvajset imen vpisje s spomenika vsem fašistom svoje sovraštvo v obraz, živo priča vsem svojim, kako je treba ljubiti svobodo in domovino! Veličastno epopejo predstavljajo ta imena, zapisana s srčno krivo lastnega naroda! Ta jih je v svoji hvaležnosti otel pozabe in jih ohranil v živem spominu vsem našim znancem.

Slavnosti ob odprtiju spomenika so prisostvovali tudi visoki gostje iz Ljubljane. Bili so tovariši Miha Marinko, Marijan Breclj, Janko Rudolf, Janez Hribar in drugi. Odprtja so se udeležili tudi mnogi okrajni funkcionarji s tovarišem lerčcem na čelu. Slavnostni govor Matevžem Hacetom in Mirom Jeje imel tovariš Hribar Janez, ki je zbrani množici nekaj tisoč ljudi očaral zgodovino notranjskih borb za našo svobodo.

Spomenik učinkuje zelo monumentalno. Načrt zanj je napravil arhitekt Glanc, velik relief, ki kaže dogajanja iz NOB, pa je izdelal akademski kipar Boris Kalin.

Rastko Bradaška

PROSLAVA NA OKROGLICI v ospredju zanimanja na Postojnskem

Na Postojnskem se živahnopravljajo na velike slavnosti ob priliku velikega praznika Primorske. Po vsem okraju zbirajo prijave za udeležbo na tej veliki primorski manifestaciji. Samo iz postojnskega okraja bo šlo tja okrog 12.000 ljudi — vsak četrtek prebivalec.

Obenem s popisovanjem vseh primorskih borcev stavlja nove predloge za odlikovanja, da bodo tako popravljeni dosedanji morebitni primeri, ko borce še niso dobili zadostnega priznanja za njihov delez v borbi. Takih primerov je precej, zlasti med borce prekomorskih brigad, ki so po svojem formiranju napravile junaska pot skozi bosenske ofenzive, Sandžak, Srbijo, sodelovali v borbah za osvoboditev Beograda ter nato v sklopu naše Prve armije prebole sremsko fronto in v ogromnem naletu potisnile vso fašistično zaledje čez meje naše domovine. Ni mnogo preživelih borcev te velike poti, zato jim je treba dati priznanje, ki so si ga zasluzili.

30. avgusta se bodo v Postojni se stali skoraj vsi borce prekomorskih brigad postojnskega okraja, prišle pa bodo tudi manjše skupine teh iz drugih primorskih okrajev. Ob devetih dopoldne bodo imeli zbor pred železniško postajo, od koder bodo skupaj z ostalimi borce odšli na Vilharjev trg pred spomenik padlim borcev. Tu bo majhna svečanost, nato se bodo udeležili odprtka dveh spominskih plošč — na vojaškem pokopališču in na Raybarkomandi. Za tem pa bo za Soviščem partizan-

ski tabor, kjer si bodo udeleženci po partizansko postregli z golazem iz kotla. Nato bodo posledi skupaj v prereščali glavne cilje zborovanja — rekonstrukcije in sestavo komandnega kadra prekomorskih brigad, da bodo 5. in 6. septembra na Okroglici zlahka našli vsak svoj prostor in vse ostalo.

Eden glavnih organizatorjev prekomorskih brigad, ki ima tudi največje zasluge za njihovo formiranje, je tovarišica Vida Tomšičeva, ki bo prav verjetno tudi prišla na predhodni zbor prekomorcev v Postojno 30. avgusta. Prišel pa bo gotovo tudi dr. France Hočavar, predsednik VRHovnega sodišča LRS, ki je bil komisar v Prvi prekomorski.

Popisovanje borcev iz prekomorskih brigad je v glavnem končano. Morda je še kje kakšen osamljen primer, ki ni registriran, kar pa ni krivda organizatorjev. Potrebno je, da se vsi naši ljudje sami zanimajo, če so v resnici prav vsi naši borce vključeni v to veliko manifestacijo naše moči in našega deleža v osvobodilni borbi.

Ko pregledujemo naša prizadevanja za čimvečji uspeh te proslave, moramo ugotoviti nekaj pomanjkljivosti. Videti je, da je bilo vse delo prepričeno samo postavljenim štabom, da pa množične organizacije z Zvezdo borcev vred niso napravile ničesar ali zelo malo. Tako se v mnogih krajih in občinah ni zdejlo vredno pretresti Zvezzi borcev postavljenih predlogov za odlikovanja,

dasi bi to bila prvenstveno njenalog. Vsemu svetu moramo dokazati, da je šesti september praznik primorskega ljudstva v Titovi Jugoslaviji. Naj ne bo ta dan vasice v Slovenskem Primorju, ki bi ne imel v zastavah in zelenju! Tudi ljudje, la svojih mlajev, ki bi ne bila vsa ki se ne bodo mogli udeležiti slavja na Okroglici, naj doma čutijo, da Primorska slavi svoj praznik!

Rastko Bradaška

ZVEZE BORCEV, ZBERITE SLIKE PADLIH!

Pri štabu okraja Koper za proslavo 10-letnice ustanovitve primorskih brigad, je bila sestavljena posebna komisija, ki ima nalogo, da zbere vse fotografije vseh padlih borcev in aktivistov, ki so se borili v vrstah narodnoosvobodilne vojske proti okupatorju. Vse fotografije, ki jih imajo še v rokah domači ali svojci padlih, naj bi bile dane na razpolago domači ali občinski zvezi borcev, da jih da povečati in potem izvirnike vrne domačim. Nekatere Zvezze borcev so že lani zbrale slike padlih borcev, tako na primer v Smarjah in so ob volitvah opozarjale volivce na velik doprinos za svobodo.

Te slike bodo služile za ureditev posebnega spominskega almanaha, ki bo postal kot živ dokument upora in pripravljenosti na največje žrtve našega naroda.

Idrijski partizani ne počivajo

Zvezra borcev mesta Idrije bo v idrijskem tednu odkrila spomenik padlim borcev. Spomenik bo stal sredi preurejenega Trga maršala Tita. Že lani je Zvezra borcev odkrila na pokopališču lep spomenik vsem tistim borcev, ki so tam pokopani.

Ne bi bilo prav, če bi ob tej priložnosti ne povedali nekaj o delovanju idrijskih partizanov. Ko je v veliki zimi 1951 sneg poskodoval eno izmed lesenih barak v partizanski tiskarni »Slovenija«, so bili takoj pripravljeni, da priskočijo na pomoč. Naredili so pri obnovi barake 810 prostovoljnih ur. Pri urejevanju grobišča na Vojščici lani 1200 prostovoljnih ur, letos pa pomagajo vse nedelje pri gradnji grobnice in so pripravili že 3240 ur.

V Idriji živi še bivši Vojkov sobotnik Gabrijel Mavri, ki je vstopil v partizane 19. II. 1942. Bil je 23. partizan Vojkove čete. Sodeloval je skupno z Vojkom pri več akcijah, tako na Marofu, v Črnom vrhu pri akciji na doppuntatovega prasička in drugih.

Zanimiv je njegov odhod v partizane. Sam pripoveduje:

»S tovaršem Ivanom Kokošarjem sva nesla meso italijanskim gozdnim miličnikom, ki so bili takrat v Idrijski Beli. Pa je že tako namesto, da miličniki tistega mesa niso videli. »Zgrešila« sva pot in ga odnesla partizanom, ki so bili takrat v bližini

hiše Juleta Vipavea. Potem sva ostala kar s partizani. Tovariš Kokošar je padel, jaz pa sem napravil vsega 37 mesecev partizanstva.«

»Kako je bilo v Vojkovi četi«, sem vprašal tovarischa Mavrija.

Dokler je bil Vojko živ, je bilo res lepo biti partizan. Vsi partizani so silili le v njegovo četo.«

NAJLEPŠI RIBOLOVSKI REVIR V SLOVENIJI

V Idriji obstaja Ribško društvo, ki šteje okoli 40 članov. Mogoče se bo komu čudno zdelo, vendar je res, da ti člani skrbno čuvajo svoj lovski revir, ki začenja pri izviru Idrije ob »Divjem jezeru in se konča v Tribuši. V neposredni okolici izvira Idrije še rase kranjski jeglič, ki je sicer velika redkost.

Nikjer drugod v Sloveniji ni voda tako čista in ribi lov tako bogat kot rayno v Idrije. Zgodilo se je že, da so člani tega društva ujeli 8 in pol kg težko postrv. Če gledaš z visečega mostu (ceigu-moste) ga imenujejo Idriječani), ki je pripet na Debelo skalo, vodo, kmalu opaziš v čisti vodi velike postri, ki se nastavljajo proti toku in lovijo. Marmiskateremu ljubitelju sladkega in mehkega ribjega mesa se pri tem edejo sline. Če bi smel spustiti trnek...

Pevski zbor in orkester vipavskega garnizona JLA sta koncertirala v Sežani

Za uvod v proslavo ustanovitve primorskih brigad in priključitve Slovenskega Primorja k Federativni ljudske republike Jugoslaviji je v soboto dne 15. t. m. nastopil v kinematografski dvorani v Sežani pevski zbor vipavskega garnizona JLA z orkestrom. Poslušalec, ki zavoljo slabje obveščenosti, žal, niso napolnili dvorane, pa je prijetno iznenadel bogat repertoar, s katerim so se nam predstavili naši vrli vojaki. Dvajset članov moškega pevskega zbora, večinoma Srbov, je zapeljalo najprej Danonovo »Pesem o Titu«, nato Simonittijevovo »Le vkljup, le okup uboga gmajnac«, Gobčevevo »Pesem o svobodi«, Hajdrihovo »Morje Adrijsko«, Mokranjčevovo »Druga rukoveta«, Zajčevovo »U boju!« ter Lotkovo »Šaljivo pesem«. Dirigent je bil tov. Babič, ki je v cijetu dirigent beograjske opere.

Ves navedeni pevski program je zbor izvajal iz izredno rutino in discipliniranostjo ter popolnoma na pamet. Če upoštevamo, da so bile v program uvrišene skladbe, ki zahtevajo nadpovprečno pevsko izurenost, moramo priznati, da je vipsavski vojaški pevski zbor v polni meri izpolnil svojo nalogo. Tudi najbolj razvajeno glasbeno uho so mogle zadovoljiti s precizno izvedeno pevsko bravuro pesmi zabora, zlasti v dinamični gravitaciji in naravnost prenenetljivem pianissimu. Glasovno je zbor lepo ubran in ga odlikuje izredna svežina. S ponosom in užitkom smo poslušali pevce v vojaških uniformah, pod katerimi smo spoznali toliko čustvenosti in srčne kulture, kar je plemenit dokaz, da naša narodna vojska vzgaja borce ne samo v vojaški disciplini in borbenosti, marveč tudi v etičnem oziru.

Godalni orkester v polni zasedbi je izvajal pod taktirko kapetana tov. Nemeta venček slovenskih narodnih pesmi ter operni putpuri iz Rigoletta in Aide. Orkester nam je ustvaril iluzijo, da poslušamo izvajanje pravega opernega orkestralnega ansambla. Člani tega orkestra so poslušalec prepričljivo dokazali, da tudi vojaška godba stremi za čistim umetniškim izrazom, ki zahteva precizno in občuteno interpretacijo. Člani orkestra obvladajo svoje instrumente in se s sigurnostjo podrejo dirigentovi taktirki.

Pevski zbor in orkester sta nam nudili dveurni umetniški užitek, ka-

KOBARID

16. septembra bodo Kobaričani že drugič praznovali svoj občinski praznik. Za ta dan imajo v načrtu številne kulturne in zabavne prireditve ter veliki sejem, na katerega bodo povabili vsa trgovska in druga podjetja okraja.

Občinski ljudski odbor je lani dočil dva občinska praznika in sicer 27. april v spomin na ustanovitev OF Slovenije in 16. september v spomin na tako imenovano »Kobariško republiko«, ko je bilo v letu 1943 to ozemlje skoraj dva meseca popolnoma osvobojeno.

BOVEC

V kratkem bodo dogradili novo cesto iz Bovca v vas Bavšico, ki je oddaljena od Bovca okrog 5 km. Ta vas je bila precej zapuščena in so ji cesto obljubljali že pod Avstrijo in Italijo. Njihov potrebe je razumela še ljudska oblast.

xxx

Turistična sezona v Bovcu je v polnem razvrščaju. Vsi prostori so zasedeni in številni turisti se navdušujejo nad lepotami soške doline in njenih planin. Nekateri med njimi so že tretje leto zaporedoma obiskali te kraje.

Dnevno prihajajo skozi Bovec tudi tudi turisti, ki prirejajo izlete v planine.

Vsi taborniki na Okroglico!

V dneh od 4. do 6. septembra bodo taborniki iz vse Slovenije in drugih republik priredili svoj I. zlet na Okroglico pri Gorici, kjer bo proslava obletnice priključitve Primorske k Jugoslaviji ter desetletnica ustanovitve primorskih brigad. Ob tej priliki bo Starčinska uprava razvila zastavo združenja, v katero bodo zastopniki rodov pribili spominske želbljice.

I. zlet tabornikov Slovenije bo potekal približno po sledečem sporednu:

PRIHOD POSAMEZNIH SKUPIN V PETEK, 4. IX. POPOLDNE IN V SOBOTO DOPOLDNE

V soboto bo razširjena seja Starčinskega sveta ZTS, katere se bodo udeležili vsi staroste enot, načelniki in člani uprav.

V soboto bo razširjena seja Starčinskega sveta ZTS, katere se bodo udeležili vsi staroste enot, načelniki in člani uprav.

V soboto bo razširjena seja Starčinskega sveta ZTS, katere se bodo udeležili vsi staroste enot, načelniki in člani uprav.

V soboto bo razširjena seja Starčinskega sveta ZTS, katere se bodo udeležili vsi staroste enot, načelniki in člani uprav.

V soboto bo razširjena seja Starčinskega sveta ZTS, katere se bodo udeležili vsi staroste enot, načelniki in člani uprav.

V soboto bo razširjena seja Starčinskega sveta ZTS, katere se bodo udeležili vsi staroste enot, načelniki in člani uprav.

V soboto bo razširjena seja Starčinskega sveta ZTS, katere se bodo udeležili vsi staroste enot, načelniki in člani uprav.

V soboto bo razširjena seja Starčinskega sveta ZTS, katere se bodo udeležili vsi staroste enot, načelniki in člani uprav.

V soboto bo razširjena seja Starčinskega sveta ZTS, katere se bodo udeležili vsi staroste enot, načelniki in člani uprav.

V soboto bo razširjena seja Starčinskega sveta ZTS, katere se bodo udeležili vsi staroste enot, načelniki in člani uprav.

V soboto bo razširjena seja Starčinskega sveta ZTS, katere se bodo udeležili vsi staroste enot, načelniki in člani uprav.

V soboto bo razširjena seja Starčinskega sveta ZTS, katere se bodo udeležili vsi staroste enot, načelniki in člani uprav.

V soboto bo razširjena seja Starčinskega sveta ZTS, katere se bodo udeležili vsi staroste enot, načelniki in člani uprav.

V soboto bo razširjena seja Starčinskega sveta ZTS, katere se bodo udeležili vsi staroste enot, načelniki in člani uprav.

V soboto bo razširjena seja Starčinskega sveta ZTS, katere se bodo udeležili vsi staroste enot, načelniki in člani uprav.

V soboto bo razširjena seja Starčinskega sveta ZTS, katere se bodo udeležili vsi staroste enot, načelniki in člani uprav.

V soboto bo razširjena seja Starčinskega sveta ZTS, katere se bodo udeležili vsi staroste enot, načelniki in člani uprav.

V soboto bo razširjena seja Starčinskega sveta ZTS, katere se bodo udeležili vsi staroste enot, načelniki in člani uprav.

V soboto bo razširjena seja Starčinskega sveta ZTS, katere se bodo udeležili vsi staroste enot, načelniki in člani uprav.

V soboto bo razširjena seja Starčinskega sveta ZTS, katere se bodo udeležili vsi staroste enot, načelniki in člani uprav.

V soboto bo razširjena seja Starčinskega sveta ZTS, katere se bodo udeležili vsi staroste enot, načelniki in člani uprav.

V soboto bo razširjena seja Starčinskega sveta ZTS, katere se bodo udeležili vsi staroste enot, načelniki in člani uprav.

V soboto bo razširjena seja Starčinskega sveta ZTS, katere se bodo udeležili vsi staroste enot, načelniki in člani uprav.

V soboto bo razširjena seja Starčinskega sveta ZTS, katere se bodo udeležili vsi staroste enot, načelniki in člani uprav.

V soboto bo razširjena seja Starčinskega sveta ZTS, katere se bodo udeležili vsi staroste enot, načelniki in člani uprav.

V soboto bo razširjena seja Starčinskega sveta ZTS, katere se bodo udeležili vsi staroste enot, načelniki in člani uprav.

V soboto bo razširjena seja Starčinskega sveta ZTS, katere se bodo udeležili vsi staroste enot, načelniki in člani uprav.

V soboto bo razširjena seja Starčinskega sveta ZTS, katere se bodo udeležili vsi staroste enot, načelniki in člani uprav.

V soboto bo razširjena seja Starčinskega sveta ZTS, katere se bodo udeležili vsi staroste enot, načelniki in člani uprav.

V soboto bo razširjena seja Starčinskega sveta ZTS, katere se bodo udeležili vsi staroste enot, načelniki in člani uprav.

V soboto bo razširjena seja Starčinskega sveta ZTS, katere se bodo udeležili vsi staroste enot, načelniki in člani uprav.

V soboto bo razširjena seja Starčinskega sveta ZTS, katere se bodo udeležili vsi staroste enot, načelniki in člani uprav.

V soboto bo razširjena seja Starčinskega sveta ZTS, katere se bodo udeležili vsi staroste enot, načelniki in člani uprav.

V soboto bo razširjena seja Starčinskega sveta ZTS, katere se bodo udeležili vsi staroste enot, načelniki in člani uprav.

V soboto bo razširjena seja Starčinskega sveta ZTS, katere se bodo udeležili vsi staroste enot, načelniki in člani uprav.

V soboto bo razširjena seja Starčinskega sveta ZTS, katere se bodo udeležili vsi staroste enot, načelniki in člani uprav.

V soboto bo razširjena seja Starčinskega sveta ZTS, katere se bodo udeležili vsi staroste enot, načelniki in člani uprav.

V soboto bo razširjena seja Starčinskega sveta ZTS, katere se bodo udeležili vsi staroste enot, načelniki in člani uprav.

V soboto bo razširjena seja Starčinskega sveta ZTS, katere se bodo udeležili vsi staroste enot, načelniki in člani uprav.

V soboto bo razširjena seja Starčinskega sveta ZTS, katere se bodo udeležili vsi staroste enot, načelniki in člani uprav.

V soboto bo razširjena seja Starčinskega sveta ZTS, katere se bodo udeležili vsi staroste enot, načelniki in člani uprav.

V soboto bo razširjena seja Starčinskega sveta ZTS, katere se bodo udeležili vsi staroste enot, načelniki in člani uprav.

V soboto bo razširjena seja Starčinskega sveta ZTS, katere se bodo udeležili vsi staroste enot, načelniki in člani uprav.

V soboto bo razširjena seja Starčinskega sveta ZTS, katere se bodo udeležili vsi staroste enot, načelniki in člani uprav.

V soboto bo razširjena seja Starčinskega sveta ZTS, katere se bodo udeležili vsi staroste enot, načelniki in člani uprav.

V soboto bo razširjena seja Starčinskega sveta ZTS, katere se bodo udeležili vsi staroste enot, načelniki in člani uprav.

V soboto bo razširjena seja Starčinskega sveta ZTS, katere se bodo udeležili vsi staroste enot, načelniki in člani uprav.

V soboto bo razširjena seja Starčinskega sveta ZTS, katere se bodo udeležili vsi staroste enot, načelniki in člani uprav.

V soboto bo razširjena seja Starčinskega sveta ZTS, katere se bodo udeležili vsi staroste enot, načelniki in člani uprav.

V soboto bo razširjena seja Starčinskega sveta ZTS, katere se bodo udeležili vsi staroste enot, načelniki in člani uprav.

V soboto bo razširjena seja Starčinskega sveta ZTS, katere se bodo udeležili vsi staroste enot, načelniki in člani uprav.

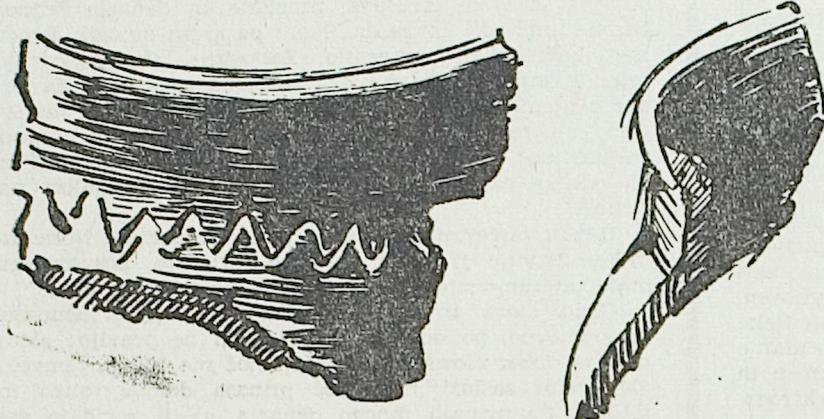
V soboto bo razširjena seja Starčinskega sveta ZTS, katere se bodo udeležili vsi staroste enot, načelniki in člani uprav.

V soboto bo razširjena seja Starčinskega sveta ZTS, katere se bodo udeležili vsi staroste enot, načelniki in člani uprav.

V soboto bo razšir

Zemlja je spregovorila ...

Leto 804. — Rižanski zbor. Romanski gospodi z istrske obale ni po godu, da je Slovan zasedel zemljišča, ki so že dolgo pripadala romanskim obmorskim mestom. Ali jim je res uspelo, da bo po njihovi želji frankovska oblast po rižanskem zboru izselila Slovane z obale globoko v notranjost? O tem zgodovina molči. Zgodovinarji, kateri se ukvarjajo s tem problemom, si niso edini: eni misijo, da so Slovani ostali tukaj, drugi pa, predvsem italijanski zgodovinarji, pravijo, da so odšli. Kdo ima prav?

Fragment keramike z valovnico iz Krkavce

Analiza zgodovinskih dejstev priča, da zgodovinarji, kateri trdijo, da Slovencev v tem obdobju na tej obali ni, nimajo druge opore kot domneve, ustvarjene na osnovi logike, ki pa je lahko tudi neobjektivna. To se pravi, da bi si z enako pravico lahko tudi mi predstavljali, da so bili Slovani tukaj, posebno če so zgodovinska dejstva takšna, da nam naravnost vsilujejo to našo domnevo. Prvo dejstvo je vsekakor beg romanskih družin v Benetke v letu samega rižanskega zpora. Čeprav je prišlo do tega bega lahko tudi pred datumom zpora, nam vsekakor to dokazuje, da so imeli Romani malo upanja in izgleda, da bodo na rižanskem zboru uspeli s svojim predlogom, s katerim bi frankovska oblast odstranila Slovane. Dejstvo, da pol stoletja kasneje branijo Slovani Piran pred Benečani in Arabci tudi dovoljuje bolj upravičeno predpostavko, da so to Slovani z obale, ne pa oni iz notranjosti, ki naj bi prišli braniti Romane. Ker se še vedno da nasprotovati navedenim domnevam, je vsekakor arheologija še najbolj poklicana, da nam pove objektivno resnico. — Lanskoletna raziskovanja pri Sv. Antonu so pokazala, da imamo opravka s staroslovansko naselbino iz 10. stol.

Ce je bila torej na Kortini pri Sv. Antonu v tem času naselbina, ne vidimo vzroka, zakaj ne bi mogla biti tudi drugie. Upravičenost te postavke so potrdili rezultati arheološke topografije prejšnji jeseni. Sledič dosledno tej misli smo se tudi letos oprijeli načrtnega raziskovanja nekdanje obale na sektorjih severno in južno od Kopra. Poizkusne kopje na zaselku Hrib blizu vasi Krkavce so dale arhitekturo v dveh slojih, od katerih zgornja arhitektura sega v 14. ali kvečjemu v 15. stoletje. Pod niže ležeče arhitekturo je nekropola, t. j. grobišče, ki ga kronološko lahko opredelimo v dve fazah: nekropola, ki je nastala v času spodnje arhitekture ali nekoliko pozneje, ter pokopi, nastali v času pred prvo arhitekturo. Tudi to fazo pokopavanja lahko razdelimo v starejše in mlajše obdobje. Ce hočemo to relativno časovno o-

staroslovanska valovnica. Da ni to starejša faza naselitve Slovanov, temveč po vsej verjetnosti čas poznega 8. in 9. stoletja, govorijo poleg drugih indicij tudi dejstvo, da je keramična posoda izdelana na lončarskem vretenu. Za to starost govorijo tudi pokopi. Razen stopnje kalcifikacije je še bolj značilna arhitektura grobov in pogrebni kult. Nekateri grobovi so pri gornjem delu telesa v nad glavo obloženi s kamnitimi ploščami, v enem primeru pa pokriti z njimi. Vsi skeleti so obrnjeni z glavo proti zahodu in no-

skega staroslovanskega kulturnega področja. Še bolj tipično arhitekturo grobov je dal grobišče v Stari vasi pri Kortah. Eden od grobov je na obeh straneh omejen s suhim zidom iz zloženega kamna, v katerem leži 4 skeleti z istimi značilnostmi kot v Krkavca. Isto velja tudi za pasne spone. Značilnejši je prstan, najden v enem izmed grobov, ki tipološko vsekakor spada v območje Ketela in predstavlja samo eno njegovo vrsto. Prstan je iz bronca, v njem je bilo oko iz polzlahntega kamna.

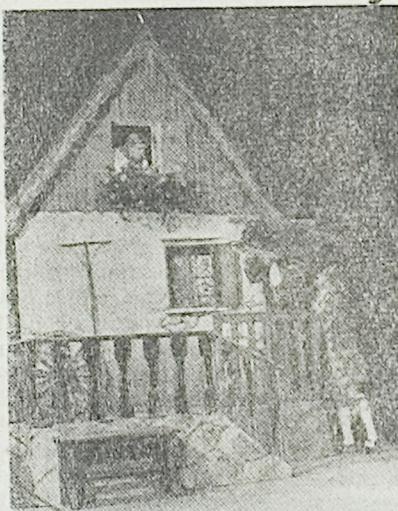
Izkopani grobovi v Krkavcah, kar tudi v Stari vasi, predstavljajo samo del večjih nekropol, nastalih okrog prvih svetih. Zato ni izključeno, da predstavlja spodnja arhitektura v Krkavcah samo del morda: ene od najstarejših cerkvenih arhitektur v teh krajinah. K nekropoli Krkavce v Stare vasi, ki se ne nahajajo na sektorju južno od Kopra, moramo na sektorju severno od Kopra, razen Kortine kot naselbine, dodati še v zadnjih dneh odkrito nekropolo pri Predloki v rižanski dolini.

Ce opazujemo geografsko kartu, vidimo, da se zgoraj omenjeni kraji nahajajo na obronkih hribov v neposrednem zaledju današnje obale. Geolog pa bi lahko povedal, da ni minilo mnogo več kot eno tisočletje, ko je tudi pod temi hribi valovilo morje. Čeprav so se začela raziskovanja tudi nad Ospom in pod Socerbom, so nam že dosedanji rezultati zadostni, da jih lahko smatramo kot dokaz, da naša teza o kontinuiteti bivanja Slovanov v teh krajinah in njihovi naseljenosti ob sami obali ni več samo domneva, temveč zgodovinska resnica.

Sribar Vinko

Režiserski tečaj v Kopru

Režiserski tečaj IO LPS, ki se ga je udeležilo 51 tečajnikov—učiteljev nameštencev in delavcev iz vseh okrajev Slovenije, se je 12. t. m. zaključil. Tečajniki so izven učnega načrta ob večernih urah in v prostem času naštudirali Linhartovo

Prizor iz »Zupanove Micke«

»Zupanova Micka«. Sami so izdelali inšcenacijo, poskrbeli za letake in dali ob zaključku tečaja v počastitev 10. obletnice ustanovitve prvih primorskih brigad 4 predstave v koprskem okraju. Tako so z njo gostovali v soboto, 8. t. m. v ankaranški bolnici, zvečer istega dne v Sv. Nikolaju, v nedeljo zvečer v Dekanah na trgu in v ponedeljek, 10. t. m. v koprskem gledališču, ki ga je ljudstvo napolnilo do zadnjega kočka.

Zahvala

Tečajniki režiserskega tečaja IO LPS se bo odhodil iz gostoljubnega Kopra zahvaljujemo vsem, ki so nam izkazali svojo naklonjenost: Svetu za kulturo in prosveto s tov. Živo Beltram, Zvezzi prosvetnih društev s tov. Jernejem Humarjem, ravnatelju slovenske gimnazije prof. Petru Martincu, upravniku koprskega gledališča tov. Evgeniju Frelihu, upravi Radia-Koper, upravnici Mladinskega doma tov. Eliji Crollini, upravniku menze NZ tov. Viktorju Kerševanu in vsem ostalim tovarišem in tovarnišcam, ki so nam kakorkoli pomagali.

Tečajniki režiserskega tečaja
IO LPS

Brenasti prstan
iz Stare vasi

predelitev uvrstili v absolutno kronologijo s tem, da zgornjo arhitekturo datiramo v 15. stoletje, dobimo kontinuiteto (nepretigrano zvezo), ki sega nazaj do 8. stoletja. Ne bi bilo napak, če bi si ogledali nekoliko tipičnih detajlov. V šutu, nastalem med prvo in drugo arhitekturo, imamo več fragmentov zgodnje srednjeeveške keramike, ki jo zadostno karakterizira njena ornamentika. To ornamentiko predstavlja znana

OB IZIDU RENKOVE KNJIGE VOJKOV VOD

knjigo je pisec razdelil na šestindvajset poglavij. Nekatera od njih so tako, da ti nikakor ne gredo iz spomina, ko si jih enkrat prebral. Vse dogodek, ki jih je Renko zbral in opisal, je zelo spretno med seboj povezal v skladno enoto.

Casovno zajema knjiga dobro leto. Prvo poglavje »Nanos« se godi konec zime leta 1942, zadnje, »Poslednja akcija« pa v februarju 1943. leta. Pisec se prve akcije, ki jo opisuje v svoji knjigi, sam ni udeležil, temveč mu je podatke zanj dal sam Vojko, nekaj pa mu jih je dal tudi tovariš Cotič, ki je bil nekaj časa v Vojkovem vodu.

Knjiga, ki jo je izdal uredništvo Slovenskega Jadrana je zelo okusno opremljena. Ilustriral jo je in zunanjem opremil akademski kipar Pohlen. Tiskana je na boljšem, beljem papirju. Prepričani smo, da jo bo vsak bralec, posebno pa še borec, ki je spremjal partizanske dogodke na Primorskem, z veseljem prijel v roke.

Prav te dni se je oglasil iz Idrije tov. Mavri Gabrijel, ki je vstopil v partizane februarja 1942 in bil v Vojkovem vodu kot 23. borec; s silnim zanimanjem pričakuje knjigo. Z enakim užitkom in zanimanjem bodo knjigo brali vsi Vojkovci in sploh ljudje, ki so podvige Vojkovega voda spremljali od bližu.

Tako smo dobili nov dokument ne le o junaštvu samega Vojka, temveč tudi o junaštvu prvih partizanskih borcev na Primorskem sploh.

Janez Menart:

Stoletje soldatov

Ko bil sem fantek, pet le star,
sem prosil: Mama, kruha!
Počakaj, mi je šepnila,
krompirček se že kuha.

Ko bil sem štirinajst let star,
da znal sem šteti leta,
sem z materjo ob rakvi stal
in pokropil očeta.

Ko bil sem štirinajst let star,
sem v cerkvi zavetiča
že klel boga in gledal kri
in bežal v zaklonišča.

Ko sem imel čez dvajset let,
sem sam po cestah tavai,
premisljeval in spet vonjal kri
in s strahom obupaval.

Ko bo moj sinko pet let star,
povpraša: Kje je ata?
in mamici vzbudi spomin
na padlega soldata.

Spored „Idrijskega tedna“

Jutri, v soboto se začne »Idrijski teden«, ki je prirejen kot ena največjih manifestativnih pririp za proslavo ustanovitve primorskih brigad na Okroglici. Spored tedna je naslednji:

22. avgusta: slavnostna otvoritev preurejenega mestnega središča, koncert sindikalne godbe na pihala in zvečer družabni večer v hotelu »Nanos«.
23. avgusta: festival idrijskih čipkarjev in dan planincev za 50-letnico ustanovitve Planinskega društva v Idriji. Otvoritev razstave čipk in kulturna prireditev čipkaric.
24. avgusta: Dan mladine. Dopoldne šahovska simultanka, zvečer koncert mladinske godbe na pihala.
25. avgusta: Dan turističnega oplesevanega društva. Ob 9. uri radijska repotaža, popoldne in zvečer predavanje turističnih filmov.
26. avgusta: Tekmovanje cicibanov in pionirjev na vozilih, otvoritev igrišča v »Mejci«, popoldne zavrne, zvečer taborni ogenj v »Mejci«.
27. avgusta: Obisk Rak, Divjega jezera (izvir Idrije) in Kobile.

SLAVNOSTNA STEVILKA PARTIZANSKEGA DNEVNika

Okrajni odbor Socialistične zveze delovnega ljudstva Nova Gorica bo za proslavo 10. obletnice ustanovitve primorskih brigad izdal slavnostno številko »Partizanski dnevnik«, ki bo obsegala okrog 28 strani. Za to številko bodo napisali članke naši vodilni tovariši, hkrati pa bo priplaščala številne članke iz partizanskih borb na Primorskem, reportaže iz socialističnega razvoja Primorske po osvoboditvi, dokumentarni material in drugo.

Partizanski dnevnik bo v prodaji po 10 din, kar je izredno pocen. Prav bi bilo, da bi posamezna podjetja prispeko na pomoč in podprtja list s prispevkami za tiskovni sklad. Te prispevki naj bi podjetja pošljala na tekoči račun: Uprava Primorskih novic, štev. 655-T-199 pri NB v Novi Gorici.

Dokumentarnemu gradivu o naši partizanski borbji, ki ga dobivamo vsa leta po vojni, se je prav te dni pridružilo novo delo. Vojkov bojni tovariš Ivan Renko nam je pripravil knjigo, ki obravnava prvo obdobje partizanstva na Primorskem. Prav ta doba pa je tesno povezana z imenom primorskega naravnega heroja Janka Premrla-Vojka. Vojko je tudi osrednja osebnost Renkovega dela. Kolika je vrednost te knjige, nam jasno kaže dejstvo, da je pisatelj knjige ena redkih prič velikih dogodkov.

Motive o partizanščini so zajeli že nekateri pisci, ki so sodelovali v NOB ali pa so se pozneje spoznali z posameznimi dogodki. To so: Danilo Lokar, France Bevk, Bogomir Magajna, Mirko Remec in drugi. Zdaj pa smo dobili delo, ki se je omejilo le na osebnost Janka Premrla-Vojka — primorskega partizanskega borca in organizatorja. Delo je res enota zase tako po vsebinu kot po pisateljevi zamisli.

Nekaj nad sto strani obsegajoč

DVE JUGOSLOVANSKI ZMAGI NA MEDNARODNEM FESTIVALU V LLANGOLLENU

Na mednarodnem festivalu glasbe in ljudskih plesov v Llangollenu v Walesu je imela med pevskimi zbori in folklornimi skupinami iz 23 držav tudi Jugoslavija svoje močno zastopstvo. Pevski zbor Radia Beograd je to pot odnesel s festivala prvo nagrado za najboljšo zborovsko produkcijo narodne pesmi. Sava Jeremić (frulaš) in Vuja Trifunović (harmonika) pa prvo nagrado za instrumentalno produkcijo ljudske glasbe. V zborovskem petju so bili za Jugoslaviani španški Cantores, nato pa tirolski Volksliedercher iz Innsbrucka. V instrumentalni ljudski glasbi pa je tekmoval z Jugoslovanoma neki Norvežan iz Oslo.

Zvečer otvoritev rudniške dvorane z igro »Volkašink«, priredi društvo »Svoboda«.

28. avgusta: Dan športa in telovadbe. Na telovadni akademiji bodo sodelovali tudi olimpijci iz Ljubljane. Zvečer ob 20. uri vokalni koncert.

29. avgusta: Dan zvezne borcev, sprejem partizanskih patrulj in odprtje spomenika padlim borcem. Zvečer igra »Moja«, ki jo bo priredil KUD »Janko Premrl — Vojko« iz Spodnje Idrije.

30. avgusta: Veliko zborovanje Socialistične zvezde delovnih ljudi, kjer bo govoril tov. dr. Aleš Bebler.

V poslopu osnovne šole bodo vse dni odprte razstave za obisk. Obiskovalci si bodo ob tej priložnosti lahko ogledali tudi rudnik in toplinico.

Kulturni drobir

Ameriška akademija znanosti in umetnosti je sprejela za svoje člane tudi naslednje pisatelje: Pearl S. Buck, Thomas Mann, Carl Milles, Douglas Moore in Frank Lloyd Wright.

V japonsčini bodo izdali literarno delo francoskega pisatelja Romaina Rollanda. — Afreda Neumannova roman »Der Teufel« (Hudič) je bil preveden v 23 jezikov.

MEDNARODNI FILMSKI FESTIVAL V EDINBURGU

Za mednarodni filmski festival v Edinburgu, ki bo od 23. avgusta do 13. septembra, so doslej prijavili že nad 280 filmov iz 24 držav, med katrimi so zastopane skoro vse zahodne evropske države. Na sporednu je program umetniških, poskušnih in znanstvenih filmov ter dva programa mednarodnih filmov za otroke. V okviru festivala bosta dve mednarodni filmski konferenci, ena o odnosu televizijskega do filma, druga pa o vlogi filma v javnem zdravstvu. Pod okriljem festivala bo tudi polmesečni tečaj o umetnosti in zgodovini filma, na katerem bodo predavale svetovnoznanje osebnosti iz filmskega sveta.

To je zmagovali pohod mater. Ko so otroke nadomile, vzgojile in nasičile, glej, zdaj je tu radost! Ce sta v rodbini dva sinova, je eden, prvo rojenec, mornar, drugi pa ribič. Sele tretji se oprime obrti ali pa gre za duhovnika. Tako jemlje morje večji del potomstva, zemlja pa komaj tretjino. So pa tudi matere, ki prejemajo davek od dveh sinov iz daljnega morja. Normandiji ne grozi zmanjšanje prebivalstva, preročano celo Franciji. V tem zdravem podnebju se rodijo iz zakoncev, koprečnih drug po drugem, dovolj ostrom, zlasti fantov.

Naša gospa Toutaint je edina sestra sedmih bratov, spečih po večini že na dnu daljnih morij, hkrati pa mati sedmih sinov, izmed katerih je prvorjenec mornar.

Zato pripada tudi ona tej procesiji, ker prejema za svojega sina Jakoba pet frankov.

Hodi pokonci, vitka, izravnana. V postavi in v obrazu ima nekaj rimskoga. Njen profil s pravo antično linijo ozkega čela, lahno zakrivljene nosa, tenkih ustnic in močno podparjene brade, bi lahko vili v krovance. Crna praznična obleka veča izrazitost njenega rjavega tipa. K blagajni gre naravnost iz mornariškega urada.

Renta raste.

Zvezdoslovci pripravljajo nov atlas neba Znanost v službi ribiča

Odkrili so milijarde novih zvezd - Palomar središče raziskovanj

Observatorij Palomar v bližini Pasadena v Kaliforniji nam nudi celotno pregledno sliko neba in dolej še popolnoma neznane podrobnosti vsemirja.

Ta vsemirska mapa, za katere se stava bodo rabili štiri leta in ki so jih izdelali do polovice, bo zajela na 1.870 fotografiskih posnetkih več kot tri četrtine celotnega neba — vse, kar je vidno s Palomarjem — in to mnogo bolj jasno in podrobno kot kadarkoli v preteklosti. Predtem so fotografirali komaj en odstotek neizmerno oddaljenih delov neba. Zdaj fotografirajo predele, ki so oddaljeni od zemlje 350 milijonov svetlobnih let. Novo mapiranje vsemirja sta omogočila dva nova teleskopa, ki so ju pred nedavnim postavili v palomarskem observatoriju.

Novi Schmidtove teleskope obsegajo širok kót, da lahko zajame na en posnetek takšen kos neba kot je ploskev Velikega voza. Vsaka teh slik zaznamuje vsa vidna nebesna telesa do razdalje 2.000 tristov in imenuje »Veliki Schmidt« po svojem, v Estonki rojenem konstruktorju milj od zemlje. Teleskopi, ki torju, uporabljajo skupno s palomarskim orjaškim 508-centimetrskim refleksnim teleskopom, ki je največji na svetu in ki lahko prodre trikrat tako daleč kot »Veliki Schmidt«. Ker pa ta 508-centimeterski teleskop lahko naenkrat fotografira samo tako velik del neba, kot ga zavzema četrtina obsega polne lune, ni pripraven za mapiranje celotnega nebesnega svoda. Vendar ga uporabljajo za fotografiranje posebno zanimivih stvari, ki so jih odkrili na slikah Schmidtovega teleskopa.

Te nove fotografije so odkrile milijone novih zvezd v Rimski cesti in računajo, da je zdaj v njem ozvezdju nad 200.000.000.000 zvezd.

Dalje so na novih posnetkih odkrili mnogo novih zvezdnih meglic ali ozvezdij, katerih imajo posamezna na milijone zvezd in zavzemajo prav take ploskve kot Rimska cesta. Tisoč teh novih meglic so vidni na eni sami fotografiji in tako so zdaj ugotovili, da je na stotine milijonov takih ozvezdij razprešenih v silnih razdaljih po vsem znamenem vsemirju.

Te oddaljene zvezdne meglice se zbirajo v obliku ogromnih rojev. Novi pregled vesoljnega je že do zdaj odkril približno tisoč takih rojev, ki so precej enakomerno porazdeljeni po vseh delih neba. V vsakem takem roju je več tisoč milijonov zvezd. Predno so začeli sestavljati novo mapo neba na Palomarju, ni so astronomi poznali niti 50 takih rojev ozvezdij.

Ta odkritja bodo v veliki meri razširila astronomsko znanje o ob-

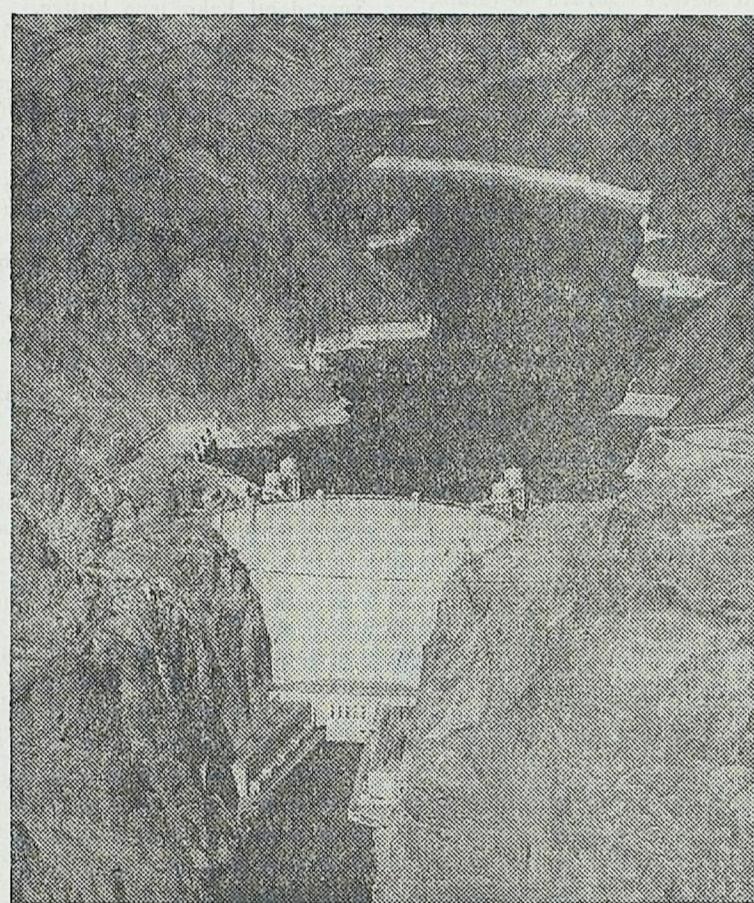
segu in ustroju vesoljnega sveta. Možnost ugotavljanja in štetja zvezdnih meglic v vseh smereh vsemirja bo ustvarila popolnovo sliko celotnega vesoljnega sveta.

Študije na podlagi novih fotografiskih posnetkov bodo pomagale, da bodo lahko izračunali, kako velik je vesoljni svet, in ugotovili, če je ustroj vesoljnega sveta enak v vseh smereh zunaj zemlje, ce ima dokončne meje ali če se razteza še dalje od prostora, ki kaže doosej najmogočnejši teleskop.

Znanstveniki Palomarskega observatorija upajo, da bodo našli odgo-

zvezd. Nekatere zvezde so morda stare kot vesoljstvo samo, druge pa imajo zelo kratko življensko dobo. Tega vsega astronomi do zdaj še ne vedo. Nadaljnji nerešen problem je vrok ogromnih eksplozij zvezd, ki jih astronomi od časa do časa vidijo prav tako v Rimski cesti kot v ozvezdijih, ki ležijo daleč za Rimsko cesto.

Ko bo predmetni pregled dovršen, nameravajo natisniti fotografije v Atlasu neba, ki bo na razpolago observatorijem, šolam in astronomom po vsem svetu. Ker razpolaga dru-

ZNAMENITI »HOOVEROV JEZ«, ki zajejuje nad 320 km obsegajočem gornjem jezeru Mead ogromne količine vode gornjega toka reke Kolorado. Te so navadno spomladni poplavljale velika področja plodne zemlje na južnem Zahodu Združenih držav in sosedne Mehike. Z vodo iz gornjega jezera Mead (približno 400 m nad morjem) namakajo tudi 450 km daleč naokrog z umetnimi vodovodi vsa, suši izpostavljenia zemljišča

vor tudi na razna druga vprašanja, ki jih do zdaj ni bilo mogoče rešiti. Ena takih vprašanj je točen obseg in oblika ozvezdja Rimske ceste, v katerem leži tudi naša zemlja. Nadaljnje vprašanje je točna ugotovitev, v katerem delu tega ogromnega »zvezdnega kroženja« ležita zemlja in sonce.

Upajo tudi, da bodo lahko dobili več podatkov o starosti in razvoju

štvo za ta raziskovanja z znatnimi denarnimi sredstvi, bo cena tako popolnem znanstvenem delu sorazmerno nizka.

Znanstveniki cenijo, da bodo podatki novega pregleda zaposlili astronomie vsega sveta za pol stoletja ali še dalj. Toliko časa bo trajalo, predno bodo lahko proučili in analizirali vse te nove podatke v vesoljnem svetu.

Danes nalovijo po vsem svetu letno okoli 25 milijonov ton rib, vendar misijo strokovnjaki, da bi se ta številka lahko še dvignila, zlasti kar zadeva bele ribe. S tem bi bila na razpolago nova velika količina živil z visoko hranično vrednostjo. Brez velike izgube časa in z malenkostnimi stroški bo mogoče to dosegiti z odmevnim kotomerom, aparatom, ki je bil zamišljen izprva za olajšanje plovbe, ki ga pa zdaj po vsem svetu uporablja za ugotavljanje ribnih vlakov.

Z odmevnim kotomerom ali goniometrom so prvič opremili nek ribiški parnik pred 25 leti v angleški luki Hull. Lastniki motornih ribiških ladij za visoko morje so hitro spoznali važnost nove iznajdbe, ki je omogočala ribolov v globokem morju tudi pri najslabšem vremenu. Napredek, ki sta ga kasneje dosegla znanost in tehnika, je povečal napovednost teh aparativov, katerih uporaba se je vedno bolj širila.

Leta 1945 so opremili tri ladje z odmevnim goniometrom in s poskušti dognali, da lahko z njim ugotovijo tudi ribje vlake moga obsega.

Stalno naraščajoče povpraševanje ribolovne industrije je dovedlo do proizvodnje odmevnega goniometra na električni pogon, ki je posebno pripraven za obalni ribolov. Naprava je zelo enostavna in jo lahko uporabljajo tudi ladje z najmanjšo tonazo, za uporabljanje ni potrebna posebna spretnost. Odmevni goniometer uporablja istočasno pri plovbi in za ugotavljanje ribnih vlakov. Ribiške ladje lovijo na globokem morju in aparatu ne kaže kapitanu samo morske globine, ampak tudi obris morskega dna, da lahko izbere kraje brez skal in čeri, ki bi lahko raztrgale mreže. Po daljši vaji postanejo ribiči tako spretni, da že po zunanosti morskega dna sklepajo, če je na določenem kraju pričakovati večje količine rib ali ne.

Po podatkih, ki jih daje odmevni goniometer, narišejo posebne globinske zemljevide, iz katerih zvedo, kako globoko se nahajajo ribi vlaki; ker je znana hitrost ladje, se lahko tudi s povezavo kotomera s kromometrom določi velikost ribjega tropsa. Tako ne izgubijo ribiči po nepotrebnem času, ker vržejo mreže v morje samo takrat, če javi odmevni goniometer dovolj velik ribi trop. Zemljevid morskega dna pokaže tudi, če je vlak slanikov dovolj gost, da je upati na dober lov.

Uporaba odmevnega goniometra v ribolovu je dovedla tudi do vedno večjega poznavanja raznih ribnih vrst in s tem v veliki meri prispevala k reševanju problemov, s katerimi so se že dolgo časa trudili znanstveniki in ribiči. Za ribiče je zelo važno, če poznavajo vrste rib, ki jih lovijo in ta namen so dosegli z goniometrom, ki zaznamuje zvoke, ki jih povzročajo razne vrste rib. Mislijo, da je iskati izvor te razlike

zaradi površin, od katerih se odmevajo odbija. Ugotovili so, da daje vsaka vrsta rib drugačne zname, zlasti od dajajo skuša poseben signal, ki ni podoben znaku nobene druge rive.

Znanstveniki uporabljajo zdaj podmorske fotografiske aparate za ugotavljanje in klasificiranje signalk, ki so še do danes neznanji. Če bodo ti poskusi uspešni, bo odmevni goniometer postal v bodočnosti še važnejši.

AMERISKA ODPRAVA V BERINGOVEM MORJU

Mati narava še vedno lahko reče »ne« tudi najmočnejšemu ledolomilcu. To sta spoznala ledolomilci »Northwind« in oskrbovalna ladja »Burton Island«, ki sta bila lansk zimo na 47-dnevni odpravi v Beringsovem morju.

Skušala sta prodreti do severnega dela Beringovega morja, ker pa jima ni uspelo, ker nista mogla streči velikanskih plavajočih lednih gora, ki pozimi preprečujejo prehod po morski poti v Nome na Aljaski. Poizkus doseči, Nome z vzhoda so opustili in skušali priti v to mesto skozi Beringova vrata. V tej 40 milj široki ožini sta ladji naleteli na nove zaprake. Namesto trdne, več kot tri in pol metra debele ledene plasti, ki ovira prehod po vzhodni morski poti, je bilo tu toliko manjših, zelo trdih in naglo plavajočih lednih gora, da so skoro popolnoma zapirale ožino. Čeprav sta ladji z vso silo, ki jo premorejo stroji, lahko počasi, a stalno napredovali skozi ledeno skorjo, jima je tu veliko število lednih gora, ki so naglo plavale proti jugu, popolnoma zapiralo pot.

BRITANSKI FILM A QUEEN IS CROWNED — Kraljica je kronana, doživlja po vsem svetu presečljiv uspeh. Film je doživel pet dvornih premier, na Holandskem, v Belgiji, na Norveškem, v Grčiji in v Luksemburgu. Sedaj kroži po svetu kakik tisoč kopij tega filma in od vseposod poročajo o čudovitem sprejemu.

Letos poleti bodo v Kufsteinu odprli mednarodno razstavo »Ex-libris«. S tem bodo gotovo bibliofilji dobili nov zagon in že nekaj časa opuščena umetniška panoga bo dobita nove pobude za razvoj. Bibliofilstvo se je tudi pri Slovencih nekoliko razmehnilo v tridesetih letih, vendar o ex-librisu nismo veliko pisali. Prav bi bilo, da bi se tudi tu malo poprijeli. Pri večjih narodih ima bibliofilstvo svoje posebne revije (Nemčija, Italija, Anglija, Francija, Amerika); bibliofilska društva pa so že tudi stara stvar (v Nemčiji: Ex-libris Verein; v Angliji: Ex-libris Society; ti dve zvezki delujejo že od leta 1891, zvezca v Italiji pa je kmalu po ustanovitvi (1912) zamrl).

RAFAEL PERHAUC:

Začetek našega letalstva in vloga primorskih Slovencev

Ta članek sem nameraval napisati že pred časom, da bi tako naša javnost zvedela nekaj več o naših letalcih v Afriki. K temu me je silišč tudi dejstvo, da so nekateri naši tovarisi iz brigad nekoliko postrani gledali »Afrikance« in jim niso dali tistega priznanja, ki jim pripada. To je včasih šlo tako daleč, da jim nekatere organizacije ZB niso hotele izdati članskih izkaznic.

Glasovanje za Tita je pokazalo visoko politično zavest naših rojakov. To glasovanje za novo Jugoslavijo v tujini je bila velika zmaga, ki je pokazala, kam se nagiba naše ljudstvo brez kakršnegakoli pritiska, torej popolnoma demokratično. Vsi ti vojaki so bili tam po nalogu našega vrhovnega štaba. Ce ne bi bilo teh, potem bi morali drugi iz čomovine, kar bi oslabilo vrste borcev. Sedobno bojevanje pa zahteva dobro organizirano službo v zaledju, ki je prav tako pomembna kot prva frontna linija. Brez zaledja tudi fronta ne bi mogla vzdržati.

Zborovanje na Okroglici me je prehitelo in komaj sedaj objavljjam članek, ki naj osvetli delo naših letalskih enot v Afriki. Obenem pa naj bo vzpodbuda vsem letalem iz Afrike, da se udeleže proslave na Okroglici, kjer se bomo po dolgih letih zopet videli.

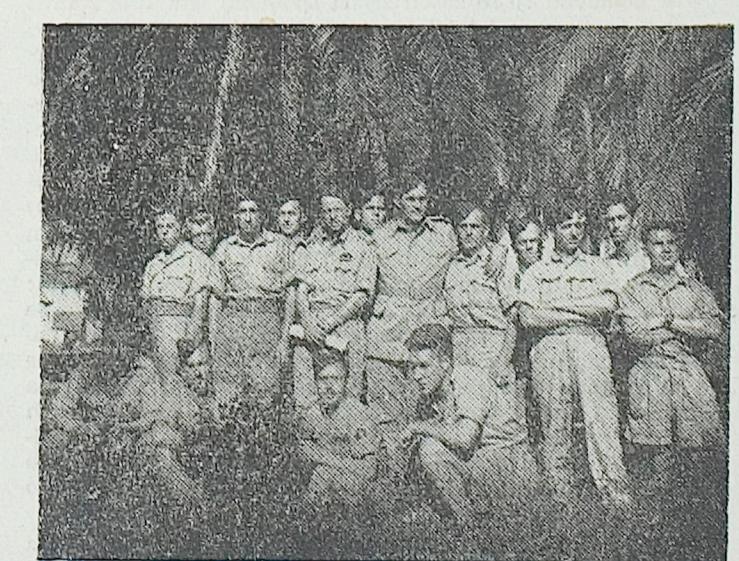
Boj za Afriko je šel h koncu, pa tudi Sicilijo so že zavzeli zaveznički. Južna Italija je bila osvobojena. Zaveznički so zajeli tisoče in tisoče italijanskih vojakov, ki so jih

z ladjami prepeljali v tuniška in alžirska taborišča. Med njimi je bilo tudi precej primorskih Slovencev, ki so prišli leta 1918 pod Italijo. Vse, kar je bilo na njih italijanskega, je bila sivozelenja uniforma.

II. zasedanje AVNOJ, 29. XI. 1943 je proglašilo priključitev Primorske in Istre novi Jugoslaviji. Ko so zaveznički zvedeli za ta ukrep, so se v svoji zunanji politiki začeli temu primerno ravnati. Najprej so Slovence oddvojili od italijanskih vojakov in jih premestili v posebna taborišča. Z njimi so mnogo bolje ravnali kot z ostalimi ujetniki. Kmalu pa so se med njimi pojavili častniki kraljevske vojske, ki so prevzeli poveljstvo nad njimi. Obljubljali so jim skorajšnje potovanje in Jugoslavijo, kjer naj bi se borili zoper fašiste. To so jim govorili prav takrat, ko se je v domovini njihov »minister vojske in mornarice« boril proti partizanom. Toda te resnice niso mogli dolgo skrivati. Zavezničke vojaške misije, ki so prispele v Jugoslavijo in se povezale z glavnim štabom, so svojim vladam sporočale nekaj povsem drugega, kot pa so doslej splošno mislili. Sporočale so, da se Draža Mihajlovič odkrito bori na strani fašistov, ter da so v Jugoslaviji edino partizani tisti, ki se bojujejo proti Nemcem in jim na vseh koncih zadajajo težke udarce. Zavezničke radijske postaje so začele obveščati svet, spočetka precej srmežljivo, potem pa vedno bolj odprtito o herojskem bojevanju partizanov. Kraljevski častniki so se po taboriščih zmanj trudili, da bi to vest prikrili. Resnica je prodrala naprej, vesti je oddajal radio, potem pa so se širile od ust do ust kakor plaz, ki ga ni moč ustaviti. Takrat je med Slovenci v Alžiru odigral veliko vlogo ing. Zanko Vanja, Splitčan po rodu, ki je neumorno hodil od taborišča do taborišča in še pred prihodom naše misije sproti obveščal fante o dogodkih v domovini. Počasi je začelo med njimi vreti: vojaki so začeli upirati kraljevskim častnikom. Tako so bili zaveznički prisiljeni, upoštevati pravljene zahteve teh vojakov in prišlo je do glasovanja:

za Tita ali za kralja. Izid glasovanja za kralja je bil v vseh taboriščih porazen. Tako je v Constantinu, kjer je bilo 1.500 Slovencev, glasovalo zanj le 40 vojakov. Prav tak ali pa še manjši je bil odstotek v vseh ostalih taboriščih. O izidu so obvestili tudi vrhovni štab, ki je ukrenil vse potrebno, da se tem vojakom omogoči sodelovanje v NOB.

Ze v začetku leta 1944 se je vrhovni štab NOV razgovarjal s predstavniki angleškega letalstva o formirjanju prvih letalskih enot, ki bi imeli izključno naše osebje. Uvideli so, da je naša borba zavzela že tako stopnjo, da ji ne zadostuje več samo pešadija, temveč da mora imeti tudi druge robove vojske. Tako je bil n. pr. postavljen temelj

Skupina pilotov iz Afrike

Pravljica in resnica

»Dedek, povej mi pravljico!« pravili mali Tonček. In dedek pripoveduje in nikoli mu ne zmanjka, kot bi bil najdebelejša knjiga pravljic.

Ali mislite otroci, da so vse te zgodbe res same pravljice? Ne, niso! Dedek je dolgo živel, hodil po svetu, videl je mnogo stvari, ki se vam zde kot pravljica.

Naj vam povem dogodek iz življenja mojega deda, za katerega sem tudi včasih mislil, da je pravljica.

Bilo je pred kakimi petdesetimi leti. Tedaj je bilo v gorah gornjega Posočja veliko orlov. Danes jih je že zelo malo in redko kdo jih še vidi. V tistih časih pa so ti kralji ptic gospodarili po naših planinah in pastirji so moralni biti zelo oprejni za orlovnimi gnezdi, da bi tega roparja uničili.

Nekoč so se odpravili trije pastirji in moj ded, ki je gnezdo odkril, da odnesejo mladiča iz gnezda, ko orlice in orla ne bo doma. Naloga ni bila lahka, kajti gnezdo je ležalo na komaj vidni polici sredi vi-

sokega prepada. Po vrvi se je bilo treba spustiti do gnezda, ukrasti mladiča in splezati po vrvi nazaj. Nalogo je prevzel izkušeni pastir.

Vrv so navezali okrog drevesa in počasi spuščali moža v prepad. S seboj je imel sekiro za primer, če bi ga orlica napadla. Vse je šlo v redu, že je hotel odmeti mladiča, ko je priletela mati. Z vso silo se je pognaла na človeka, ki ji je hotel umoriti mladiča. Vnela se je nečloveška borba. Pastir je udarjal s sekiro levo in desno, tovarši pa so ga počasi vlekli navzgor. Toda nastala je nova nevarnost. V obupnem boju, med plahutjanjem kril in na-padi orlice je mož neprevidno udaril s sekiro po vrvi in jo skoraj presekal. V zadnjem trenutku je orlica odnehalna in moža so potegnili živega iz globokega prepada. Toda nje-govi lasje niso bili več temni kot pred pol ure, ampak so postali polnoma sivi.

Branko rot

Na njivi

DRAZOTIN KETTE:

Krt - modrijan

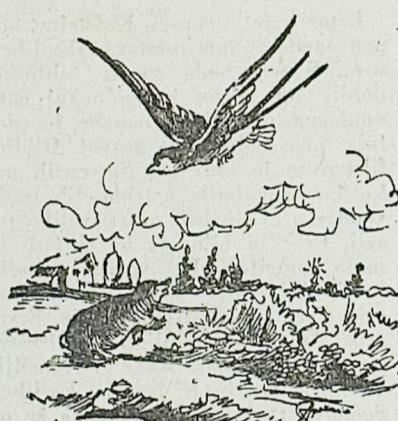
Nad zelenim travnikom je švigašala sem ter tja lahkokrila lastovica in si loviла v zraku muh, mušic in drugih žuželik. Kar ugleda po tleh lesti črnega krtja.

»Ej, to, možiček črni!« mu zaščeta prezirljivo, »da si pameten kot jaz, ne bi iskal črvov pod zemljo, ampak zgoraj na belem anevnu. Glej, koliko jaz pomorim teh kmetičevih sovražnikov, ki mu objedajo listje in sadje. Kaj dobš tam v zemlji? Skoraj nič!«

»Prav, prav,« odgovori lastovika modri krt, »ali tega mi vendar ne moreš oporekat, da so skriti in hanskvi sovražniki hujsi od znanih in očitnih. In glej, takih iščem jaz. Da, oni so hujsi, ker izpodjedajo same korenine, ki so vir življenja.«

Kaj je hotela lastovica reči na to odgovor?

»Prav praviš, striček!« je dejala in odletela.

Bil je lep popoldan. Mama, brati in jaz smo pleli na njivi krompir. Kar naenkrat mi pride pod roko čudna živalca. Nekaj časa jo opazujem, tako zelo je bila podobna pikapolonici, potem pa pokličem mama. Mama je pogledala in ugotovila, da to mora biti koloradski hrošč. Toda tudi ona ga še nikoli ni videila in zato ga ni poznala. Previdno smo vzeli škatljico vžigalic in spravili vanjo našo »pikapolonico«. Mama jo je nesla pokazat vaščanom, ki so ji povedali, da je to res koloradski hrošč.

Od takrat te živalce ne morem več videti, ker vem, koliko škode povzroči na naših njivah. Pozneje se je pojavil še po drugih krompirjevih nasadih. Imenujejo ga tako zato, ker se je najprej pojavil v Ameriki ob reki Colorado leta 1821, k nam pa ga je prinesel nemški okupator.

Letos zopet skrbno čuvamo naše krompirjeve nasade in pazimo, da se ne bi pojavil koloradski hrošč. Ce se pojavi, ga bomo takoj zatrli.

Napisala BEČAJ IVANKA, uč. V. razr. s Sv. Trojice

mornarici že v začetku leta 1942, ko so v Podgori pri Makarski formirali flotiljo pomorskih enot. Vse te enote so bile skromne in sestavljene iz nam dosegljivih in primitivnih sredstev. Za letalstvo pa smo bili primorani, iskati pomoč pri zavezničkih. Aprila 1944 so podpisali pogodbo, po kateri je angleško kraljevsko letalstvo (Royal Air Force — RAF) prispevalo letala za dva letalska polka z vso odgovarjajočo opremo. Osebje polkov (piloti, mehaniki in drugo pomožno osebje) so bili naši borce. Letala naj bi operirala samo nad našim ozemljem, kadar in kjer bi to prilike zahtevala. Naš vrhovni štab pa se je zavezal, da bo dal na razpolago za delo v zavezničkih letalskih delavnicah 1500 vojakov.

V domovini so se začeli že od spomladni leta 1943 zbirati iz vrst partizan letalci iz stare Jugoslavije. Pribajali so iz raznih brigad v Dalmacijo, od koder so jim naše mornarske edinice prevažale na otok Vis. Nemci so tedaj imeli celo dalmatinsko obalo v svojih rokah, zato se je vršil ta prevoz tajno in ponofi po skrivnih kanalih. Iz Visa so nadaljevali pot v Bari in dalje v Carovigno, kjer se je do januarja 1944 zbralo nekaj nad 200 borcev-pilotov, izvidnikov in tehnikov. To število je zadostovalo za dva letalska polka. Tej skupini se je pridružilo približno 40 Slovencev iz Primorja, ki so prej služili v italijanskih letalskih formacijah. Štiri-mesečno čakanje v Carovignu so ti letalci dobro izkoristili: razdeljeno v pilotsko, izvidniško in mehaničarsko šolo so se temeljito pripravili za bodoče naloge, ki so jih čakale. Tako po podpisu pogodbe med vrhovnim štabom in RAF se je ta skupina odpeljala iz Taranta v Aleksandrijo. Vožnja v konvoju, sestavljenem iz devetih trgovskih ladij in štirih rušilcev, je trajala pet dni. Tako naslednjega dne po prihodu v Aleksandrijo nas je šestdeset častnikov odpotovalo v Benghasi, kamor smo prispevali v petih dneh. Ostali pa so nam sledili nekaj dni kasneje.

V Benghasiju nas je doletelo prijetno presenečenje: na letališču so nas že čakala letala znamke »Hurricane«. Bili

SPELCA ZORMAN:

Ko je Metka bolna...

»Mama, zakaj moja Metka zajoka, če na trebušček se prevali?«

»Veš, mala moja, vsakdo zastoka, kadar želodček hudó ga boli.«

Takrat odide k stričku zdravniku, ki mu predpiše sladkorčke in čaj; v posteljo, kot se spodobi bolniku, leže dva dni in — bolezni je kraja.«

Bredica-mamica Metka obleče, hitro k zdravniku z njо odhitи in v bojažni za punčko trepeče: »Ah, gospod doktor, le joče vse dni!«

Bredica - doktor nataknje očale — (babica jih pogrešila ne bo!); tako bolezen pač ni samo šala — in zaskrbljeno pokima z glavo:

»Dva dni bo hčerkica bolna ležala, poleg sladkorčkov naj piše vroč čaj. Videli boste, da zdrava bo vstala, nič več jokala, kakor je do zdaj!«

»Tisočkrat hvala! še doktorju reče. Bredica-mamica spet odhitи, skoraj brez sape domov — v kot — priteče, da svojo Metko brž spat položi.

»Zdaj ti bom skuhala sladke vodice. (Tam v omari se sladkor dobi — mama ne ve, če ga zmanjša tri zlice!) — Pij, moja revica! Mirno zaspni!«

Tiho uspavanko Bredica poje: »Metka bo zdrava... aja-tutaj... in prav globoko še vzdihne: »Hudó je, če je pri hiši tak direndaj!«

Za naše ugankarje

Skrite reke

1. Da bi se čimprej naučili, gredo na vase.

2. Vedno vesela in vedra Vanda se je danes jokala.

3. Poti samotarjev so vedno samotne.

4. Luma je partizanom mnogokrat kazala pot.

5. »Zares, očala nujno potrebuješ, je rekel oče sinu.

6. Bosa Vandica in Mirna sta pomagali materi.

7. Premnogi mora v Ameriki težko delati.

8. »Ta kol pa ni iz smrekovega lesa« je rekel Mirko.

9. Ko so rabili močne ljudi, so poslali tudi po očeta.

10. v mestih so tia po hišah iz parketa.

Danes boste, dragi dopisniki, po-kazali, kako poznate naše reke. V gornjih stavkih je skritih 11 rek. Katerе?

RESITEV IZPOPOLNJEVALKE IN POSETNIC

1. Labin, 2. edino, 3. okras, 4. pi-smo, 5. Alžir, 6. revno, 7. drozg. Prva in zadnja navpična vrsta: leopard, nosorog.

Poklica: avtoprevoznik, uradnica.

so sami novi stroji s petokrakimi zvezdami na krilih. Nihče od nas pa ni prav verjel, da bodo ta letala priletela v borbenih akcijah prav do Trsta.

V Benghasiju smo se srečali tudi s primorskimi Slovenci, bivšimi ujetniki v Afriki in Alžiru. Priklučilo pa se nam je tuči lepo število letalcev iz kraljevske grupe v Aleksandriji.

Tako sta bila v mesecu maju formirana dva letalska polka. Prvi polk (351. squadron) je imel 25 letal znamke »Hurricane«, drugi polk (352. squadron) pa petindvajset letal tipa »Spitfire«. V vsakem polku je bilo šestdeset letal-

Posta strica Mihe

Danes pa vam bom predstavil dva nova znanca. To sta bratca STANKO in ALDO DERENCIN iz Šmilhelja pod Nanosom. S posebnim zanimanjem prebiram ta pisemca, saj mi odkrivajo nove ljudi in kraje. Takole sta napisala:

Tudi midva bratca se vam oglašava in bi bila rada v vaši družini.

Jaz sem Stanko, sem še ciciban in hodim v prvi razred osnovne šole v naši vasi. Razred sem dovršil z odličnim uspehom. Ker sem bil v šoli tako priden, sem dobil za nagrado knjigo »Pepelka«. Knjigo sem že prečital in mi je zelo všeč. Tudi drugo leto se bom potrudil, da bom spet dobil kako lepo knjigo.

Jaz sem pa drugi bratec, Aldo, sem že pionir, hodim v četrtni razred ljudske šole. Tudi jaz sem prejšnje razrede dovršil z odličnim uspehom in sem dobil knjigo kot nagrado za pridost. Četrtni razred pa sem dovršil z prav dobrim uspehom in dovršil sem knjigo »Lisička — zvita ptička«. Zdaj bom šel v gimnazijo. Zelo všeč mi je muzika in rad bi se učil harmonika.

Zdaj sva oba bratca doma, pridno nabirava zdravilna zelišča in pomaga na polju.

Stric, ne pozabite na naju in nama kaj kmalu odgovorite. Prav lepo vas pozdravljava.

Krat se bova prav gotovo spoznala, kakor si mi pisal.

Tudi jaz to upam, prav gotovo! Drugo leto boš prišla v Koper in takrat se bova skupaj kopala v našem sinjem Jadrangu in se pomeniла o vseh mogočih stvareh. Do takrat pa si bova še naprej pridno dopisovala. Velja?

Pa še ena naša znanka, pridna dopisničarka BOMBAC MAJDA iz Cajnarjev je pisala in med drugim pravi takole:

Najprej ti sporočam, stric Miha, da sem prejela nagrado, ki si mi jo poslal in ne moreš si misliti, kako sem bila srečna, da sem vendar enkrat med izzrebanimi. Najlepša ti hvala za knjigo! Zdaj, ko je košča minila, ti bom lahko večkrat pisala. Veliko dela imamo na polju, sonce pa tako greje, da včasih ne moremo delati.

Nekaj bi te rada vprašala, pa ne zameri! Nekoč sem ti pisala spis »Kmet in škorec«, pa ga še nisi objavil. Ali ti ni bil všeč? Mogoče sem grdo napisala? Prosim, da mi na to odgovoriš.

Zdaj pa se ti zahvaljujem za lepe pozdrave in še enkrat za knjigo. Obojega sem bila zejo vesela.

Ljuba moja Majda, zakaj neki bi ti zameril? Za lepo in vladljivo vprašanje človek ne sme nikoli zameriti, ampak mora nanj prav tako lepo odgovoriti in odkrito povedati. Zato ti odgovarjam, da tvoj spis ni bil objavljen zaradi tega, ker sem imel polno mapo takih spisov in pri vseh čakam na ilustracijo. Tako morajo tudi moji mali dopisniki potpreti in čakati z menoj vred. Saj veš, da je spis veliko bolj privlačen, če je opremljen s kako risbo. Torej še malo potopljenja in ugledala boš svojega »Škoreca« v našem kotičku. Veseli me, da si tako pridna in pomagaš doma, saj imaš zdaj počitnice, kmalu pa se bo spet začela šola. Pri vsem delu pa ne pozabi na strica in se večkrat oglaši!

Skoraj bi nekaj pozabil. Te dni je bila v Kopru ena naših dopisničark, ki je povprašala po meni. Kako hubo mi je bilo, da me ni našla doma! Saj veš, draga deklica, da poleg skrbi, ki jih imam z vami vsemi, me tarejo še druge, ki se jih prav res ne morem ostresti. Tako sem tudi takrat manjkal. Zahvaljujem se Ti za dobro misel, ki si jo imela, ko si po meni vprašala. Pisati mi pa v pisemcu kaj več, kako se je to zgodilo. Upam pa, da bo drugič imela več sreče.

cev iz stare Jugoslavije in okrog tri sto primorskih Slovenscev kot pomožno osebje. Meseca maj in junij sta bila dolgočena za vežbanje posadk in pomožnega osebja, da bi bilo pozneje kos svojim nalagom. Ko so bili vsi dobro izvezbeni, sta oba polka z vsem pripadajočim osebjem in materialom krenila na pot čez Aleksandrijo v Termoli, ki se nahaja med Foggio in Pescaro. To potovanje je bilo tako dobro organizirano, da so letala že osmi dan po odhodu iz Benghasija pricela z akcijami iz italijanskih letališč. Do konca leta so vršila napade na dalmatinsko obalo in otroke. Januarja 1945 sta se oba polka preselila na Vis. Ko je bila dalmatinska obala očiščena do Zadra, sta se oba polka preselila na letališče Zemunik, ki se nahaja v neposredni bližini Zadra. Nemci pa so bili tedaj še na Velebitu.

Piloti teh letal so napravili toliko herojskih podvigov, da bi njihovo opisovanje preseglo prostor tega članka. Naj omenim samo Franja Klusa, ki je blizu Omiša žrtvoval svoje mlado življenje na oltar domovine. Za svoja junaštva je bil proglašen za narodnega heroja.

Letala teh dveh polkov so napadala postojanke od Crne gore do Trsta in gonila fašiste, ki so se umikali iz Grčije, Albanije in južnih predelov Jugoslavije. Sovražniku so vracala milo za drago do zadnjega dne druge svetovne vojne.

Meseca maja 1943 so zaključili z glasovanjem v Alžiru. Kraljevski častniki so ostali brez vojakov, naši vojaki pa brez častnikov. Za dopolnitev te alžirske skupine je maja odpotovalo v Alžir deset častnikov iz Benghasija. Potem, ko se je toliko primorskih Slovenscev izjavilo za novo Jugoslavijo, ni imel naš vrhovni štab nobenih težav glede pogodb o delavni sili za angleške letalske delavnice. Vsi ti vojaki so prišli iz Constantine preko taborišča Corsa v Mais

Idrijske čipkarice ob „Idrijskem tednu“

Kaže, da bodo čipkarice s svojo razstavo ob »Idrijskem tednu« tista privlačna točka, ki bo privabila marsikaterega obiskovalca. Drugi dan otvoritev, 23. avgusta bo pozdrav gostom, otvoritev čipkarske razstave, ki se je bodo udeležile tudi čipkarice iz Poljanske doline, Žirov, Zeleznikov in drugih krajev. Najboljše in najlepše izdelane čipke bodo nagraine z denarno nagrado. V fond za nagrade je prispevalo večjo vsoto tudi izvozno podjetje »Dom« v Ljubljani. Ocenjevalno komisijo bodo sestavljale učiteljice čipkarstva.

Cipkarskega festivala se bodo udeležile čipkarice iz vseh vasi bivšega idrijskega okraja: iz Cerkna, Sebrelj, Svetiške gore, Stopnika, Oblakovega vrha, Vojskega, Dola in Predmeje. Dopoldne bo ogled razstave, popoldne ob dveh pa bodo nastopile s kulturnim sporedom v rudniški gledališki dvorani.

Cipkarice se tega festivala zelo veselijo. Lanska razstava čipk v Žireh ni imela tistega uspeha, kot so pričakovale, ker je bila izven tradicije.

V rudniški gledališki dvorani bo nastopila dramska družina iz Goranje vasi v Poljanski dolini s krajšo igro iz življenja čipkarice na vasi. Folklorna skupina iz Ljubljane bo izvedla nekaj narodnih plesov, pevski zbor društva »Svoboda« pa

Božičevka v Rožni ulici dela čipke

bo zapełi nekaj pesmi. Po kulturnem sporedu bodo razglasili izid tekmovanja.

Zanimanje za izdelovanje čipk se vedno bolj širi. Zadružna je uspela s tečaji na Dolu, Kovku, Otlici in Predmeji usposobiti večje število domačih dekleč v žena v izdelovanju čipk. Sicer je bila v tem kraju čipkarska šola že pod nekdanjo Avstrijo, pa je vojna nekako prekinila delo in zanimanje. Mlada dekleta niso več znala izdelovati čipk. Zdaj zna izdelovati čipke v omenjenih vseh najmanj 30 dekleč v žena. V tako pasivnem kraju, je to lepa pomoc pri gospodarstvu posameznih družin.

Tudi v Čepovanu je bila taka šola. Ljudje bi bili radi obnovili čipkarstvo in so vodstvo čipkarske zdruge naprosili za pomoč. Zadružna je ustregla, pa je sedaj obisk šole tako slab, (le 10 do 12 učenik obiskuje šolo), da jo bo najbrže treba ukiniti. Tudi kvaliteta izdelkov je zelo slaba. Slisajo se razna mnenja, med drugim, da čipke gredo slabo v promet in da se izplača izdelovanje, ker je cena čipkam prenizka. Velja pa pravilo, da dobri gospodinji pride prav vse, kar zna, če ne danes, pa jutri. Tega pa se mlada dekleta danes vse premalo zavedajo.

Več prošenj za ustanovitev čipkarskih tečajev je zadružna prejela še iz oddaljenih krajev Primorske. Tako iz Lokavca in s Krasa. Dobro uspela tečaja sta bila v Kostanjevici na Krasu in v Avčah.

Najboljše in najlepše čipke izdelujejo sedaj v Idriji sami, na Vojskem in v Sebreljah.

Vsako leto dobijo čipkarice okoli 14 milijonov dinarjev za izdelane čipke. Ta številka je dovolj zgovoren dokaz, da se s pridnostjo vendar nekaj dobi.

Na razstavi leta 1949 v Ljubljani je čipkarska zadružna dobila 60.000 din nagrade za kvalitetne čipke, na drugi razstavi v Ljubljani pa zlato medaljo.

Vse udeležence festivala si bodo ob tej priložnosti lahko brezplačno ogledale tudi idrijski rudnik živega srebra.

Poletna obleka, ki jo lahko naredimo iz najrazličnejšega blaga. Posebnost obleke je bogato, zvončasto kriko in moderni rokavni izrez.

ŽENE po svetu

NOVI AMERIŠKI VELEPOSLANIK V SVICI

Predsednik ZDA D. Eisenhower je imenoval za novega ameriškega veleposlanika v Švici dr. Frances E. Williso.

Dr. Willisova se je rodila 20. maja 1899 v Metropolisu, študirala je v Kaliforniji in v Belgiji. V diplomatsko službo je stopila leta 1927 in je služevala v raznih mestih Amerike in Evropi: v Valparaisu in Santiago

Za vaše zdravje in lepoto

NEKAJ O LASEH

Zdravi in negovani lasje so lepi in so največji ženski okras. Toda lasje lahko, prav tako kot vsak drug organ, obolijo: vzroke pa so lahko različni: posledica kake notranje bolezni (slabokrvnost, prestane naležljive bolezni tifusa, influenze itd.) ali pa samo slaba nega. Zato poščite vzroke, če vidite, da so vaši lasje izgubili blešk, da se cepijo in izpadajo. Mogoče vam bo potrebna zdravniška pomoč, morda pa bo zadostovalo le malo več nege lasišča.

Napake in malomarnost pri negi las ječimo največ v poznejših letih, ko nam začnejo lasje močno izpadati, ker se redčijo in imamo mnogo prhljaja.

Nega las naj bo popolnoma osebna. Ravnati se moramo po tem, kakšne lase imamo, normalne, zdrave, mastne in pa suhe.

ZDRAVLJANJE PREMASTNIH LAS

Prevleč mastni lasje so posledica pretiranega izločanja lojnic in njihove nenormalne funkcije. Ponavadi žene z mastnimi lasmi pogosto umivajo glavo, da bi maščobo odstranili. S tem pa ne dosežejo nobenega uspeha. Samo umivanju, brez upora

be zdravila, ne koristi in ne da nobenega rezultata.

Mastne lase morate umivati s katranskimi preparati (katransko milo ali tekoči katranksi preparati). Ko začnete z zdravljenjem, morate prve štiri do pet dni vsak dan naprasti kožo na glavi z žvepljenim pudrom. Pri tem pazite, da ostane na laseh čim manj pudra, zato je najbolje, da v ta namen uporabljate čopič. Puder ostane na koži čez noč, zjutraj pa ga izščetkate s trdo krtičem.

PRELJUBLJENI

Od šestega do desete dne zdravite lase z alkoholnimi preparati. V trgovinah lahko kupite take preparate že pripravljene, toda eneje je, če si jih pripravite same. V ta namen vzmete 3 grame alkohola. S to zmesjo vsak dan dobro masirate kožo.

Enajstega ali dvanajstega dne umivate glavo s katranskim milom.

S to terapijo se vam bodo lasje pozdravili v dveh ali najkasneje treh mesecih.

NEGA SUHIH LAS

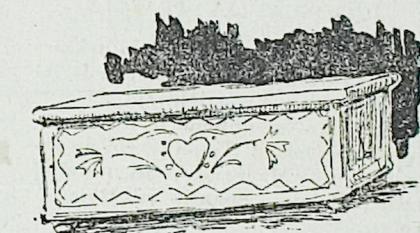
Suhi lasje nimajo potrebnega bleška in prav tako niso lepi kot premastni. Suhu lasje imajo tudi navadno še več prhljaja kot mastni. Posledice pri suhih laseh so podobne kot pri mastnih: cepljenje las, izpadanje in plešavost.

Pri negi suhih las uporabljamo maščobe in jih redko umivamo (vsaj tri do štiri tedne). Pri umivanju uporabljamo holestrinske preparate, ki jih dobimo v drogeriji ali lekarini.

Dobro je, če suhe ali mastne lase zračimo z višinskim soncem in držimo dieto pri prehrani, kot pri negi polti.

O negi zdravih las vam bomo posredovali prihodnjic.

Kako bomo okrasile svoj dom

Vsaka žena, ki ima smisel za skladnost in udobnost, ve, kaj pomenijo v stanovanju razne posode in posodice, vase in figure kot okrasni predmeti. Vsakokrat z novim navdušenjem razporeja žena po sobah rože in vejice, ki dajejo našemu domu oseben in svež pečat. Dovolj je, da imamo na mizi plitvo, manjšo ali večjo skledico s kratko narezanim cvetjem. Poskušajte enkrat natrpati v to skledico vse mogoče poljsko cvetje in prepričali se, kako lep videz bo ustvarilo! Splošno pravilo je, da normalno visoki mizi veliko bolje pristoji plitva skledica kot pa visoka, vitka vaza.

Posode in vase so lahko najrazličnejših oblik, zelo lepe so tudi posode iz žganega stekla in iz keramike, ki jih lahko dobimo v trgovinah za domačo obrt. Izdelujejo jih naši strokovnjaki z okusom in smislom za praktičnost. Ko že govorimo o vazah in posodah za rože, moramo omeniti še tiste velike, ki navadno stojijo na tleh v kotu sobe in so že prazne lep okrasni predmet. Te vase so navadno izdelane v antičnem slogu ali po vzoru orientalskih narodov.

Kako vložimo kumarice

Majhne, zdrave kumarice očistimo, operemo in dobro nasolimo v pološčeni posodi, kjer jih pustimo pokrite s prtičem čez noč. Drugi dan jih zbrisemo, zložimo v kozarce in poljemo s prevretim in ohlajenim kisom. Med kumarice vložimo vršičke zelenega jačnežja, popra, pehtrana, višnjeve liste, nekaj šalot in zelenih paprik. Na vrhu kozarca vložimo trtnje liste, za rob pa prekrivamo drobne paličice, ki pritiskajo kumarice navzdol. Kozarce nato zavezemo in postavimo na hladen prostor.

Preproste, vsakdanje obleke za gozdopinjstvo in pisarno. Kakor vidišmo na drugem modelu, lahko nosimo obliko z bluzo ali brez.

ZDRAVNIŠKI KOTIČEK

O CEPLJENJU PROTI CRNIM KOZAM

Že davno so vedeli, da je možna zaščita pred obolenjem za črnimi kozami z cepljenjem majhnih vozličkov v koži, ki jih obdaja živordeč venec. Proti koncu prvega tedna se že napravi v sredini nekoliko vdrt mehurček, v katerem je sprva bistra tekočina, ki postane kasnejne motna. Deseti ali dvanajsti dan vnetje preneha in se napravi kasta. Po nadaljnjih desetih do dvanajstih dneh kasta odpade in na mestu ostane značilna kožna brazgotina.

Sedem dni po cepljenju ponavadi opazimo lahno vročico, ki doseže celo 39° C. Včasih se zgodi, da si otrok prenese ceplivo ali gnojno vsebino mehurčka še drugam po telesu, obrazu, spolovilu in drugod, kjer se ponovi isto dočajanje kot na cepljenem mestu in tudi na teh novih krajih ostane značilna kozava brazgotina. To prenašanje se zgodi zaradi naše neprevidnosti. Otrok se lahko praska po cepljenem mestu in na to zkuženimi nohti kužnino prenese drugam. Prav iz tega razloga obvezimo cepljeno nadleht, da preprečimo praskanje in prenos kužnine drugam, morda celo na zdravega mlajšega, še ne cepljenega bratca ali drugega otroka.

S cepljenjem dosežemo večino popolne, redkom pa nepopolno, zaščito pred boleznijo. Popolna zaščita traja kakih 10 let, nakar je pri nevarnosti epidemije potrebno, da se izvrši ponovno zaščitno cepljenje. Pri ponovnem cepljenju prej omenjene kožne in splošne reakcije potekajo hitreje in lažje. Čim več časa poteče med prvim in drugim ali še naslednjim zaščitnim cepljenjem, tem močnejša bo reakcija in tem bolj bo podobna oni ob prvem cepljenju. Najprimernejša starost za cepljenje otrok je v 6. mesecu življenja, ker so v tej starosti komplikacije redke.

Cepimo tako, da v človekovo telo naravnost vnesemo ceplivo živalskega izvora, da vsaj za nekaj časa popolnoma onemogočimo okužbo s črnimi kozami ali da vsaj zelo omilimo potek bolezni.

Ta način zaščitnega cepljenja je danes obvezen za vse otroke v Jugoslaviji in skoraj v vseh evropskih deželah.

Cepimo tako, da v človekovo telo

naravnost vnesemo ceplivo živalskega izvora, da vsaj za nekaj časa onemogočimo okužbo s črnimi kozami ali da vsaj zelo omilimo potek bolezni.

Čim več časa poteče med prvim in drugim ali še naslednjim zaščitnim cepljenjem, tem močnejša bo reakcija in tem bolj bo podobna oni ob prvem cepljenju. Najprimernejša starost za cepljenje otrok je v 6. mesecu življenja, ker so v tej starosti komplikacije redke.

Cepimo tako, da v človekovo telo naravnost vnesemo ceplivo živalskega izvora, da vsaj za nekaj časa onemogočimo okužbo s črnimi kozami ali da vsaj zelo omilimo potek bolezni.

TELESNA VŠAHODA

ŠPOTNE VESTI

KOLESARSKA DIRKA »OD TRIGLAVA DO JADRANA«

Kolesarski klub Proleter iz Kopra bo pod pokroviteljstvom »Slovenskega Jadran« priredil 19. in 20. septembra dvoetapno kolesarsko dirko »Od Triglava do Jadranac«.

Pripravco udeležbe na dirki ima samo določeno število vozačev iz vseke republike. Posebno so vabljeni na dirko vozači iz Reke, Pule, Nove Gorice ter člani kluba Proleter iz Kopra in Trsta.

Vsi vozači morajo imeti amaterske licence za leto 1953 ter morajo biti zdravniško pregledani.

Klubi ali zveze morajo poslati prijave najkasneje do 10. septembra 1953. na naslov »Kolesarski klub Proleter« — Koper.

EVROPSKO VESLAŠKO PRVENSTVO

V Kopenhagu se je vršilo evropsko veslaško prvenstvo, na katerem je Jugoslovan Vlašić s svojim skifom dosegel prvo mesto. Ta mladi veslač je letos prvič nastopil v tujini in komaj nekaj mesecev je, kar je prvič stopil v pravi tekmovalni čoln. Njegova zmaga je toliko pomembnejša, ker je nastopil v konkurenci Rusa Čukalova, lanskega olimpijskega prvaka.

Tudi double scull Crvene zvezde je dosegel lep uspeh, saj je v hudi mednarodni konkurenčni dosegel tretje mesto pred Belgijo in Dansko. Pokal Glanda si je na tem prvenstvu osvojila Rusija s tremi točkami. Jugoslavija je na četrtjem mestu z 1 točko. V tekmovalju za pokal Montru pa je na prvem mestu Rusija s 34,5 Jugoslavija pa na šestem s 13 točkami.

VATERPOLO JUGOSLAVIJA : ITALIJA

V Rimu se je začelo tekmovalje za italijanski pokal. Glede na reprezentance, ki sodelujejo na turnirju, lahko imenujemo te tekme evropsko prvenstvo. Tu so se zbrane reprezentance Madžarske, Jugoslavije, Italije, Belgije, Španije in Holandske.

Jugoslavija se je v prvi tekmi srečala z reprezentanco Italije in jo premagala z rezultatom 5:3.

Madžari so imeli za nasprotnike Belgijke, ki pa jim niso bili kos. Zmagali so Madžari z rezultatom 9:2.

V torek 18. t. m. je jugoslovanska reprezentanca v vaterpolu premagala moštvo Madžarske z rezultatom 6:5 za Jugoslavijo.

Izredno napeto tekmo je gledalo okrog 20.000 ljudi.

OGLASI

KNEZ Frančiška, roj. 21. sept. 1901 v Saredo št. 164 — Izola, je izgubila osebno legitimacijo, izdano od obč. LO Izola in jo razglaša za neveljavno.

* FURLANIC Bruno iz Prade št. 86 pri Kopru pozivam vse dolžnike, da čimprej poravnajo svoje dolgovne uprime pa, da se zglašajo zaradi prejemkov na naši upravi.

* RATAŠA Bibijana, roj. 13. IX. 1911 v Vanganelu, stanujoča istotam, št. 14, je izgubila osebno legitimacijo, izdano od obč. LO Marezige, in jo razglaša za neveljavno.

* GOSTOVANJA SLOVENSKEGA GLEDALISCA IZ KOPRA v okviru proslav 10. obletnice ustanovitve primorskih brigad na Okroglici

Matej Bor: »Težka urak, igra v dveh dejanjih

V soboto 22. VIII. ob 20. uri v Zadružnem domu SMARJE (premiera)

V nedeljo 23. VIII. ob 20. uri v Prosvetni dvorani KRKAVCE V sredo 26. VIII. ob 19. uri v Zdravilišču ANKARAN V soboto 29. VIII. ob 20. uri v Zadružnem domu ŠKOFIJE V nedeljo 30. VIII. ob 20. uri v Zadružnem domu NOVA VAS (proslava otvoritve doma)

Na sporednu bodo tudi reditacije partizanskih pesnikov

Kolesarska dirka »po Sloveniji in Hrvatski« končana

16. avgusta so prizvili na cilj v Zagreb kolesarji, ki so sodelovali na mednarodni kolesarski dirki po Sloveniji in Hrvatski. Po več kot tisoč kilometrih so končali osmo, to je zadnjo etapo dosegli najrazburljivejše kolesarske dirke v Jugoslaviji. Do zadnje etape ni nihče mogel reči, kdo bo zmagovalec.

Jugoslovena Petrovića, ki je bil eden favoritor za doseglo prvega mesta, je trideset kilometrov pred Zagrebom doletela usodna okvara, ki je bila vzrok njegovemu zaostanku.

Poslednji spopad dirke je bil neposredno na zagrebskih ulicah. Na samem igrišču Zagreba, kjer je bil cilj zadnje etape in s tem tudi celotne dirke je v izrednem sprintu prvi prizvili skozi cilj Jugoslovan Vidali pred Nizozemcem Hoylarem.

Končni rezultati so naslednji:

Generalni plasman: 1. Reitz (N) 30:43,35; 2. Petrović (J) 30:47,09; 3. Van Kerhofe (B) 30:55,59; 6. Del Santo (STO) 31:00,49.

Generalni plasman ekip: 1. Belgija (Vanderlinde, Jenne, Van Kerhofe); 2. Nemčija (Reitz, Mussfeld, Loy); 3. Jugoslavija I (Petrović, Vidali).

Generalni plasman za gorsko nagrado: 1. Bonny (Švica), 2. Reitz (Nemčija), 3. Petrović (Jugoslavija).

IZOLA — ŽELEZNICA (Mrb) 3:1

Pretekli teden so v Mariboru na stadionu ob Tržaški cesti odigrali kvalifikacijsko nogometno tekmo za vstop v slovensko-hrvatsko nogometno ligo med domaćim Železničarjem in nogometnim klubom iz Izole. Nogometni Izole, ki so bili to pot prvič v Mariboru, so tekmo odločili v svojo korist. Ves tisk se je zelo pojavljalo izrazil o moštvu Izole, ki je pokazala sicer enostaven, zato pa ni manj zanimiv in lep nogomet. Moštvo je vzbudilo pri gledalcih mnogo simpatij, odlikovali pa so se tudi s svojim lepim športnim vedenjem in disciplino.

Moštvo mariborskog Železničarja se je sicer trudilo, vendar pa ni moglo doseči zmage. Tako je popolnoma razočaralo mariborske ljubitelje nogometa.

Za gosta je bil trikrat uspešen srednji napadalec Nepace. On je bil tudi glavni nosilec vseh napadnih akcij Izole. V 85 minutu je za domačine dosegel častni gol Dobnik. Po tem porazu, ki ga je dosegel Že-

Zmagovalec dirke po »Sloveniji in Hrvatski« — Reitz (Nemčija)

BARBA VANE PRAVI...

Srečal sem te dni v Sežani prijatelja Gustija, ki je takisto navdušen planiniec. Pojavljal se je, da je bil prejšnji teden v triglavskih vratih, kjer si je pridelal soliden nahod. Gusti je vnet organizator planinstva na Krasu in mu gre zasluga, da so imeli nedavno v Sežani ljubko urejeno planinsko razstavo, ki so si jo Sežanci lahko ogledali kar z ulice. V vseh oknih sežanske brivnice so bile razsvetljene planinske trofeje. V eno okno je bil stlačen kar ves Triglav, okoli njega pa ponošeni gojzarji, mahrtniki, čutare, plezalne vrvi in fotografski posnetki drznih sežanskih plezalcev. Pozanimal sem se, odok so ti posnetki, ali z Julijskih alp, ali celo s Himalaje. Pa me je Gusti še dregnil po rebra in pogovarjal, da je vse to narejeno na Krasu. Stopiš, je pojasnjeval, k velikemu kamnu, iztegneš roke proti njegovemu vrhu, skrčih koleno, popraskaš z desnim gojzarjem po razkavki kameniti gmoti in fotograf ustvaril preprikeljivo iluzijo drzne plezalne turje nekje pod Mangartom. Ena takih slik je bila obrnjena narobe in se je zdele, da drzni plezalec brodi po vseh štirih po nekakšnem močvirju. Temu se pravi fotomontaža.

Pognal sem proti Storam, tam zavil na levo in se pripritol v Kazjje. Bila je nedelja. Naletel sem na »ospasilok«, ki je podobno kranjskemu »žezgnanju«. Hip-hura!, sem vzkliknil, prislonil koto k najbližji ograji, pograbil prvo plesalko na prostem. Godba na pihalna iz Prvačine je igrala tako poskočne, da še čutil nissem, kako mi je moja brhka plezalka z nežno nožico mravarila kurja očesa. Sem jo nežno vprašal, če ima fanta, pa je rekla, kaj me to briga. Prepustil sem jo drugi žrtvi in odšepal v točilnico. Dve sto dinarjev sem plačal za liter terana, petdeset pa sem moral odštetiti za kavijo za steklenico. »Kozarcev nimamo. Vam ga bo že kdo posodil, če ne znate iz steklenice pititi«, me je poučil točaj.

Menda sem bil nekoliko obgorjel slabo organizacijo postrežbe in zaokroženo ceno terana. Pa se mi je priletel možakar zarezal v obraž in me poučil, da so to »žeznanske« cene in sploh da naj bom vesel, da sem dobil pristnega terana, novega da itak ne bo, ker ga je pobrala slana. Dedec mi je močel prazno čašo pod nos. Nalil sem mu in rekel, naj izpije, ker bi bil rad prišel do kozarca. Pomislite, dovolil je blagi mož, da sem jaz prvi pil, potem šele on. Kmalu sem bil obkrožen od treh, štirih svatov, ki bi bili radi načeli pogovor o davkih. Kako da jih bodo plačali, ko je trta pozebla, jih je skrbelo. Čim bolj sem se skušal otepati, da s temi stvarmi nimam opraviti, bolj so me prepričevali, da na Krasu brez vinskega prideka ni blagostanja. Končno sem jih potolažil s prepričanjem, da bo okrajna davčna oblast gotovo upoštevala pri odmeri davkov škodo, ki so jo kraški vinogradniki utrpeli zaradi slane. »To je besedka!«, se je razvedril mož s kozarcem in me z lepatostjo dlanjo treščil po ramih, da sem se kar upognil. Ko smo načeli menda že četrtri liter, je nekdo iz družbe potožil, da je v Kazjje in drugod po Krasu še polno ruševin iz vojne, da primanjkuje stanovanj, hlevov, da bi bilo potrebno urediti gnojnice in gnojniščne jame. In kakor da bi hotel simbolično poplakati dragoceno gnojnico, ki se marsikje poceja kar po cesti in med hi-

RADIO · OGLASI · OBJAVE

Najvažnejši sporedi od 22. VIII. do 28. VIII. 1953

SOBOTA, 22. VIII.: 14.30 Žena in dom; 17.30 S pesmijo in plesom po Jugoslaviji; P. I. Čajkovski: Simfonia št. 4; 21.00 Z mikrofonom po Primorski; 22.00 Vedra sobota v petju in plesu. — NEDELJA, 23. VIII.: 18.15 Slovenske narodne; 8.30 Za naše kmetovalec; 9.00 Mladinska odaja: Črni muc vasuje ter pogovor s pionirji; 13.45 Glasba po željah; 15.00 Z mikrofonom po Primorski; 16.15 Org. vesti za partizanski zbor na Okroglici; 17.00 Radijski festival primorskih in tržaških pevskih zborov (tekmovanje); VIII. oddaja; 18.15 Jurina in Franina. — PONEDELJEK, 24. VIII.: 14.30 Primorska v plamenih. Spomini partizanskih borcev; 14.40 I. Stravinski: 1, 2. in 3. ples iz baleta »Igra kart«; 17.30 Iz znanih oper: 18.15 Iz opere v opero. — TOREK, 25. VIII.: 14.30 Kulturni razgledi; 14.40 Slovenske skladbe; 17.30 S pesmijo in plesom po Jugoslaviji; 18.15 Hrvatske samospewe poje tenorist Stjepan Šafar; 20.00 U. Giordano: »Andre Chenier« (I. in II. dejanje). — SREDA, 26. VIII.: 14.30 Partizanski dnevnik: Naši narodni heroji: Gruden Albert-Blišek; 14.40 Igra Stojan Stenović s svojo kapelo; 17.30 Ljudske pesmi raznih narodov; 20.00 U. Giordano: Andre Chenier (III. in IV. dejanje); 21.00 S knjižne police: Galsworthy »Moderna komedija«; 21.30 Samospevi slov. skladateljev; 22.00 Pleše z nami. — ČETRTEK, 27. VIII.: 14.30 S prekmurskimi brigadami v domovino; 17.30 S pesmijo in plesom po Jugoslaviji; 18.15 Operna v baletnem glasba. — PETEK, 28. VIII.: 14.30 Obzornik: Kulturno просветно delo med NOB; 17.30 Iz jugoslovenskega orkestralnega repertoarja; 18.15 Ljudske pesmi jugoslovenskih narodov v priredbi za zbor; 21.00 Slušna igra: Požar v Brdih; 22.00 Pleše z nami.

ležničar, ima slednji zelo malo možnosti priti v ligo, kajti povratno tekmo bodo Mariborčani igrali v Izoli.

Železničar: Uškmar, Donko, Fišinger, Čendak, Stiftar, Počajt, Dobnik, Kek, Vidic, Rajniger in Kreč. Izola: Mačkul, Benvenuti II. Delise, Gruber, Puglise, Zaro I, Giani Zaro II, Depose, Benvenuti I, Ulcigrai.

PRICETEK SOLSKEGA LETA 1953/54

Ravnateljstvom in upravam vseh šol in vzgojnih ustanov ter vsem občinskim ljudskim odborom v koprskem okraju!

Obveščamo, da prične delo v šolskem letu 1953/54 na vseh šolah takoj po tem razporedetu:

1. osnovne šole in osemletne šole (niž. razr.) 1. septembra redni pouk,

2. srednje in njim sorodne šole (tudi višji razr. osemletk) 1. — 9. septembra izpiti,

10. septembra redni pouk.

Ravnateljstva in uprave prosvetnih ustanov naj o gornjem obveste učno osebje.

Občinski ljudski odbori naj o gornjem obveste prebivalstvo svojega področja na način, ki je v kraju običajen.

Tajništvo za prosveto in kulturo

OBVESTILO

Glasbena šola v Kopru bo v letošnjem letu imela naslednje oddelke: oddelek za klavir, za godala (violino, violončelo in kontrabas), za solopetje, za pihala in teoretične predmete.

Vpisovanje se bo vršilo dne 1. in 2. septembra od 8 — 12 ure. Sprejemni izpiti bodo dne 4. in 5. septembra po razporedu, ki bo objavljen na oglasni deski. Pojavni in letni izpiti se bodo vršili dne 8. in 9. septembra 1953. Pričetek rednega pouka bo 10. septembra 1953.

Ravnateljstvo

Ladijskega tesara, mojstra ali kvalificiranega delavca lesne stroke sprejemimo takoj. Plača po tarifnem pravilniku. Za poročene stanovanje preskrbljeno. Ponudbe z dokumentacijo kvalifikacij in dosedjanju prakso naslovite na: Piranske sole — Portorož.

*

NAROCITE SE NA GOSPODARSKI KOLEDAR ZA 1954

Redakcija »Nove proizvodnje«, obzornik napredka v tehniki in gospodarstvu v Ljubljani, Gregorčičeva 23, je za leto 1953 izdala »Gospodarski koledar«. Vsi naročniki tega koledarja so se prepričali, da je glede vsebine, objavljenih tabel, razpredelnik, preglednic napotkov in oponozil koristen in potreben vsakemu poslovnu človeku.

Tudi za leto 1954 bomo izdali »Gospodarski koledar«, ki bo najboljši strokovni priročnik in svetovalec. Zato naj bi bil »Gospodarski koledar« na vsaki pisarniški mizi, v vsakem obratu katere kolik stroke in uporabljali naj bi ga vse naši poslovni ljudje.

Že sedaj opozarjam na to vsa industrijska, obrtna, trgovska ter gospodarska podjetja, ustanovezadruge itd. da bi se odločile za oglaševanje v »Gospodarskem koledarju 1954«. Bolj kot kjer koli drugje jim bo oglašen v »Gospodarskem koledarju« pripravljen do popularizacije njihove proizvodnje in gospodarske javnosti in pomagal jim bo do gospodarskega uspeha.

Cene oglasom so, na celih prvih straneh v velikosti